

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Registro Nacional de la Propiedad
Intellectual No. 032878.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3667 - Bs. Aires.

AÑO (Leto) IX. BUENOS AIRES, 16 DE SEPTIEMBRE (SEPTEMBRA) DE 1938 Núm. (Štev.) 88

NAROČNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

KAJ PA NAŠE MANJŠINE?

Slovenci smo narod, ki ima zelo revno politično preteklost. Nikoli nismo imeli človeka, ki bi se bil znal v pravem trenutku zavzeti za nas. Vedno smo se tudi zanašali, da bo nam morda odnekod samo prišlo bolje, brez da bi se nam zdelo potrebno potruditi se za to.

Vsem je še v spominu kako so ob prevratu tržaški Slovenci skupno s tržaškimi Italijani poslali v Benetke posebno odposlanstvo z nalogo, da povabi italijansko vojsko, ki naj zasede Trst. S tem so opogumili Italijane, ki se niso upali približati Trstu, ker so se bali avstrijske vojske, da bi bila že več dni na umiku. Nobenega človeka ni bilo, ki bi bil mislil na to, da je prišel moment, ko je treba misliti na lastno upravo in organizacijo ter vzpostaviti zvezo z jugoslovanskim zaledjem. V znanih Wilsonovih točkah nam je bila znamenovana črta na morje s Trstom in Reko, a se v svoji hlapčevski vlogi niti ni upal zamenjati Dunaja z Beogradom. Tudi koroški plebiscit je vsled nespretnosti slovenskih politikov izpadel Nemcem v prid.

Zgleda, da tudi danes s slovensko politiko ni mnogo bolje. Odgovorni činitelji se ukvarjajo čestokrat z ničevim lokalno politiko ter tolažijo sebe in nas, da še ni nastopil pravi moment. Slovensko ljudstvo — posebno zamejno — zama priča jasne politične smeri ter mu ostaja zgolj neizpolnjena nada.

Slovenci se zelo radi ogrevamo za tuje simpatije tako, da čisto pozabljamo nase in na svoja pereča vprašanja. Žalibog, vkljub tem našim velikim simpatijam se v mednarodni politiki zelo malo, da ne rečemo nič, spomnijo na nas. Pri tem spoznanju, bi vendar morali priti do zaključka, da se moramo najprej sami zanimati za našo usodo in šele potem smemo pričakovati simpatije in pozornosti od zunaj.

Upravičeno se Slovenci ponašamo z visoko kulturno in civilizacijsko stopnjo, potom katere nas svet ceni, supoznava in priznava. Čistonaravno je tudi, da v tem pogledu ne moremo živeti sami zase, brez zveze z ostalim svetom. A čisto razumljivo je tudi, da se ne samo kulturno, marveč tudi politično in idejno oziramo po tistih narodih, ki so nam idejno najbližje.

Gotovo je, da ideali Italije in Nemčije ne soglašajo z miselnostjo našega ljudstva. In ravno med tema dvema fašističnima veselilama se nahaja Jugoslavija ter je križajočim se interesom obeh držav najbolj izpostavljena Slovenija. Zato mora biti delavnost in odpornost Slovencev najjačša, če se hočemo ohraniti, tembolj ko so naši idejni sosede daleč od nas.

Če se hočemo Slovenci kot narod ohraniti in kdaj rešiti tudi primorsko ljudstvo iz suženjstva, moramo vsekakor iskati zveze izven meje, in kot smo zgoraj rekli, tudi sami delati in biti budni, ko pride moment, da nas ne bo našel nepripravljen, kot ob prevratu pred dvajsetimi leti in tudi prej večkrat, kot nas uči zgodovina.

Evropski politični položaj se bolj in bolj zapleta. Zahteve Nemčije po Sudetih so takšne, da ji bo najbrže Češkoslovaška ugodila, četudi zaenkrat noče o tem nič slišati. Nemčija zahteva plebiscit, to je samoodlobo manjšine, ki je dobilo velik odmev v ne samo Nemčiji naklonjenemu tisku marveč tudi v drugem, kot v francoskem in angleškem. S tega sklepamo, da Francija in Anglija najbrže ne bodo šle zaradi Češkoslovaške v ogenj, marveč ji bodo začele prigovarjati, naj prepusti Sudete Nemčiji,

Evropa v vojni pripravljenosti

RASTOČA NAPETOST V ODNOSAJIH MED ČEŠKOSLOVAŠKO IN NEMČIJO — GOERINGOV IZPAD PROTI PRAŠKI VLADI IN HITLERJEVE OBLJUBE SUDETOM — UPOR IN OBSEDNO STANJE V SUDETSKIH KRAJIH — CHAMBERLAINOVA POT V BERCHTESGADEN KOT ZADNJI POSKUS ZA OHRANITEV MIRU

Položaj v Evropi se je v zadnjih dneh razvijal vprav dramatično. Napetost v odnosajih med Nemčijo in Češkoslovaško se je stopnjevala s takšno naglico, da se je mnogim zdel izbruh vojne samo vprašanje kratkih dni, če že ne vprašanje kratkih ur.

To naglo in nevarno poslabšanje politične situacije se je začelo pre-

Dr. E. Beneš

teklo soboto z govorom, ki ga je imel v Nuerenbergu maršal Goering. Po

Ruska Maginotova črta

Listi so te dni poročali, da so sovjeti po skoraj sedemletnem tajnem delu dogradili utrdbe na svoji zapadni meji. Estonski list "Paevaleht", ki poroča pod naslovom "Ruska Maginotova črta dokončana" o teh delih, ve povedati sledeče zanimive podrobnosti:

Iz sedaj utrjenega pasu so ruske oblasti premestile prebivalstvo v notranjost dežele in za gradbena dela so uporabile v prvi vrsti tehnične čete ter edince graničarske vojske. Posebno pozornost so sovjeti polagali na zaščito bale. Trdnjavi Krasno Gorko in Kaporje so zelo povečali in izpopolnili, in sicer tako, da nista zaščiteni samo proti napadom z morja, temveč tudi iz zraka. Zelo skrbno so utrdili Lugaški zaliv, ki je postal oporišče za pomorsko in zračno vojno brodovje. Tako bo mogoče odbiti vsak napad na Leningrad z morse strani.

List navaja podrobnosti tudi o zgradbi dveh utrjenih skupno 50 km širokih pasov, o spremembi prvotnih načrtov in o ukrepih, da bi se vse delo izvršilo v tajnosti. Ena izmed važnih posledic tega, da je Rusija dokončala ta dela, je ta, da bo mogla sedaj v primeru kakšnega konflikta na Daljnem Vzhodu poslati tja z mirno vestjo večje vojske.

da bo mir.

Vprašanje narodnih manjšin pa se ne sme dovoliti rešavati samo parcialno marveč totalno. Zato je treba, da se tudi Slovenci in Hrvatje pod Italijo in Koroški Slovenci pripravimo ter zahtevamo plebiscit, tembolj, ko ravno te dni prinaša tudi milanski "Popolo d'Italia" daljši članek, ki ga je baje napisal sam — Mussolini, da naj se ne samo sudetskimi Nemcem, marveč tudi drugim manjšinam na Češkoslovaškem dovoli samoodlobo. In če Mussolini sme dati nasvete glede Češkoslovaške, čemu bi bili pa ravno Slovenci tako glupi, da bi ne razumeli, kaj nam je v tem momentu storiti!

Hitlerju najvažnejša osebnost nacističnega rajha. Njegove izjave so bile besen izpad proti Čehom, ki jih je ozmerjal, da so "majhen, nekulturen narod, o katerem nihče ne ve, odkod se je priklatil in ki zatira in nadleguje velik in kulturn narod"; rotnel je proti demokracijam, dejal, da Nemčija še nikoli ni bila tako složna, močna in oborožena kot je sedaj in da se radi tega ne boji nobenih groženj; dejal je, da so vesti o slabi preskrbljenosti Nemčije z živili neosnovane, ker da bodo Nemci imeli dovolj živeža, tudi če bi bili popolnoma obkoljeni od sovražnikov in bi vojska trajala... trideset let!

Ta Goeringov govor, oziroma boljše rečeno izpad, ni mogel imeti drugega namena nego da nahujša nemško ljudstvo in poslabša mednarodni položaj. Svet ga je tolmačil kot brutalen izbruh nadutosti in kot znamen-

G. Hitler

nje, da mnogi vodilni ljudje v nacistični stranki silijo v vojno.

V ponedeljek je pa končno spregovoril o sudetskem vprašanju tudi Hitler sam povodom zaključnega govora na nuernberškem kongresu. Trdil je, da Čehi preganjajo sudetske Nemce in izjavil, da rajh teh nem-

Francija anektirala deželo

V uradnem listu francoske republike je izšlo te dne uradno oznanilo o aneksiji dežele, ki meri 400.000 štirjaških kilometrov. Francija sama meri 551.000 štirjaških kilometrov, prisvojila si je torej znatno ozemlje. Navzlic temu se ni nihče upiral, najmanj pa domačini — kajti teh ni. ŠSlo je namreč za popolnoma neobljudeno deželo v Antarktidi, za Adelijino deželo med 140. in 150. poldnevnikom v bližini Južnega tečaja.

Ta dežela je prav za prav že dolgo francoska posest in je kot takšna tudi zaznamovana na zemljevidih. Odkril jo je l. 1840. Dumont d'Urville na pohodu v Južni ledeni ocean, ki je bil za tedanje čase nad vse drzen. V Parizu pa se niso dosti zanimali za to, da bi se tudi uradno polastili te dežele, ki so jo smatrali za popolnoma brez vrednosti.

ele sedaj so začeli slutiti, da bi moglo to ozemlje, ki ga je odkritelj imenoval po svoji ženi in ki ga do danes še nihče ni raziskal, nekoč imeti veliko vrednost. Tako govore o možnosti izkoriščanja naravnih zakladov, ki jih učenjaki slutijo tembolj, ker je južni magnetni tečaj v bližini tega ozemlja. Adelijina dežela, ki ima pozimi znosno podnebje, pa leži tudi na progi doslej sicer samo hipotetične letalske zveze med južnimi celinami. In končno ima tudi nekaj vrednosti kot vojaško oporišče za primer vojne, ki bi pa morala biti nova svetovna vojna.

ških ljudi ne more pustiti brez zaščite in pomoči. Ponovil je, kar je bil rekel že 22. februarja, da je Češkoslovaška umetna tvorba, "ki se ne bo ohranila dolgo" in ki mora izginiti, ker da predstavlja veliko nevarnost za Nemčijo. Opozoril je na besede bivšega francoskega ministra aeronavtičke, ki je dejal, da je Češkoslovaška velike važnosti za Francoze in njihove zaveznike, ker ima v slučaju vojne služiti kot baza za letala, ki bodo bombardirala nemška industrijska središča. Hitler je dejal, da Nemčija tega ne bo več prenašala, da si je v svojem govoru obenem zatrdil, da ne želi spopasti se z Anglijo ali s Francijo, napram kateri da so se Nemci odpovedali sleherni maščevalni ideji.

Po Hitlerjevem govoru je torej položaj izgledal tak le: Nemčija se je odločila za napad na Češkoslovaško, računa pa, da se Anglija in Francija ne bosta vmešali v vojno.

Kakšen je bil vtis govora v evropskih glavnih mestih, predvsem pa v onih deželah, ki so izpostavljene nevarnostim vojne, si lahko predstavljamo po vesteh, ki so bliskovito šle po vsem svetu: Francija je poslala v "Maginotov utrjeni pas" nova ojačenja in pariška vlada pripravlja dekrete za slučaj splošne mobilizacije; Belgiji in Švicariji so podminirali vse ceste, železnice in mostove, ki vodijo iz Nemčije, itd. itd. Nervoznost je še narasla, ko so listi prinesli vest, da je Nemčija zbrala v bližini češkoslovaške meje ogromno število letal in mnoge motorizirane čete. V Ženevi, kjer se je bolj na tihem otvorilo novo zasedanje že do-

G. Heinlein

cela onemogle Zveze narodov, so diplomati govorili, da je vojna najbrž neizogibna, in to mnenje je izgledalo še bolj utemeljeno, ko je v sudetskih krajih po hujskajočih nuernberških govorih prišlo do krvavih spopadov med Čehi in Sudeti, radi česar je praška vlada bila primorana proglasiti preki sod. Henlein, ki se je bil vrnil iz Nuernberga, je v Prago poslal ultimatum, da mora vlada preklicati dekret o prekem sodu, da mora umakniti češko policijo iz sudetskih krajev in izročiti skrb za javno varnost vojaškim formacijam nacističnih Sudetov. Zahteval je odgovor v roku od 6 ur.

Tako stanje v Sudetih in vojna pripravljenost Nemcev ob meji so upravičevali sklep, da je vojna pred izbruhom. Jasno je bilo, da praška vlada ne bo mogla sprejeti Henleinovih zahtev in verjetno je bilo, da bodo Nemci smatrali tedaj, da je prišel čas za oboroženo intervencijo, ki naj sudetskimi Nemcem prinese ono pomoč in zaščito, katero jim je Hitler obljubil.

Oči vsega sveta so bile uprte v London, odkoder pa niso prihajale take besede, ki bi bile dovolj energične in v stanju prepričati Hitlerja, da se vara, če računa s tem, da

RAZNE VESTI

Princ Artur Connaught, edini do sedaj še živeči sin angleške kraljice Viktorije, je v nedeljo v Londonu izdihnil. Podlegel je želodčni bolezni, ki ga je mučila že skoro leto dni. Pokojni princ je bil velika in sposobna osebnost. Udeležil se je aktivno zadnje velike vojne kot husarski častnik. Po vojni pa je bil imenovan glavnim guvernerjem Južne Afrike. V času, ko je Jugoslavija preživljala kritične čase radi raznih razprtij, se je v Angliji tajno govorilo o možnosti da zasede princ Connaught jugoslovanski prestol. Pokojni kralj Aleksander pa je s svojo odločnostjo premagal vse težave, ki so razjedale Jugoslavijo in tako je ta možnost izginila.

Francija, proslavlja te dni bitko na Marni, v kateri so Francozi zadali Nemcem smrten udarec. Ko pa francoski narod proslavlja to čudežno zmago, se obenem že znova pripravljajo na vojno z isto Nemčijo.

Ekspresni vlak Beograd—Sarajevo je zadel v bližini postaje Uzička Požega v tovarni vlak. Pri tej železniški nesreči je bilo 7 oseb ubitih in čez 20 ranjenih. Med temi nekaj nevarno poškodovanih.

V Rusiji se bodo v kratkem pričeli jesenski manevri, katerih se bodo udeležili vse morske enice in letalstvo. Vojaške vaje bodo imele poseben značaj z ozirom na težko situacijo, ki vlada sedaj v srednji Evropi. Čez 100.000 za boj sposobnih Jugoslovancev se je do sedaj že prijavilo na češkoslovaškem poslanstvu, da se gredo boriti za neodvisnost Češkoslovaške.

NAROČNIKOM NA ZNANJE

Ker ima ta mesec pet petkov, prihodnji petek list ne bo izšel.

Dosedaj smo brez ozira na pet tednov v mesecu izšli vsak teden, če ne na osmih pa na štirih straneh. Tako bi lahko izhajali tudi nadalje, če bi se vsi naročniki, kot se nekateri, zavedali svoje dolžnosti in poravnali malenkostno naročnino, kakor hitro jim zapade. Nas je že sram vedno opominjati, ko bi se moral vsak sam zavedati svoje dolžnosti.

Anglija ne bo intervenirala v zaščito Češkoslovaške. Neodločno zadržanje londonskega kabineta so tolmačili kot posledico držanja britanskih dominijonov, ki baje — razen enega — ne mislijo pomagati Angliji, če se zaradi Češkoslovaške zaplete v vojno.

Tak je bil položaj, ko se je izvedelo, da je praška vlada odklonila Henleinov ultimatum. V nekaterih sudetskih krajih se je položaj začel brž slabšati in prišlo je celo do pravih bitk med nacisti in češko vojsko, bitk, v katerih je padlo nekaj petdeset oseb ter jih je bilo tudi mnogo ranjenih.

V tem kritičnem trenutku je prišla iz Londona senzacionalna vest: Ministrski predsednik Sir Chamberlain je telegrafiral Hitlerju, da bi rad z njim osebno govoril z namenom, da se najde miren način rešitve iz sedanjega položaja in prosil ga je, naj določi dan in kraj, kjer bi se lahko sestala. Hitler je takoj odgovoril, da je pripravljen sestati se z načelnikom angleškega kabineta naslednjega dne, t. j. v četrtek, v Berchtesgaden. Istega dne, v ranih jutranjih urah, je Chamberlain sedel v avion, ki ga je odpeljal v Nemčijo.

To je pač zadnji poskus, da se prepreči izbruh vojne. Ali se bo Chamberlainu posrečilo prepričati Hitlerja, da se odpove izvedbi načrtov, ki jih je gotovo že v podrobnostih pripravil. To ni izključeno, ampak zastoj tega ne bo naredil; določil bo pogoje, od katerih je sedaj odvisen evropski mir.

Argentinske vesti

DOMINGO F. SARMIENTO

S hvaležnostjo je Argentina proslavila in se praznila spominu velikega učitelja Dominga Sarmienta. Spominja pa se je Sarmienta tudi bratska država Paragvaj, v kateri je on živel in umrl. Da se izkaže hvaležnost, Argentini za njene usluge, ki jih je ta nudila Paragvaju med vojno in za časa mirovne konference, je paraguayska vlada kupila v Asuncionu zemljišče s hišo, kjer je umrl Sarmiento ter jo poklonila Argentini. Tozadevni dekret je že izročil paraguayski minister javnih del Argaña, argentinskemu ministru Collu. Dr. Coll se je v imenu svoje vlade zahvalil za to velikodušnost.

BOLIVIJSKA VLADA IZROČILA DR. ORTIZU VISOKO ODLIKOVANJE

V torek popoldne je posetil državnega predsednika bolivijski minister dr. Erique Pinot ter mu izročil odlikovanje Veliki križ Andskega Condora. Ob enem mu je izročil tudi avtografično pismo, predsednika bolivijske republike polkovnika Germana Boscha. Dr. Ortiz se je za odlikovanje najpristneje zahvalil. To odlikovanje je bolivijska vlada dala argentinskemu državnemu predsedniku za velik trud, ki ga je imela argentinska vlada za časa mirovne konference, ki se je nedavno vršila v Buenos Airesu in po prizadevanju ravno Argentine se je mir med Bolivijo in Paraguayem podpisal.

PRVO MESO IZ ARGENTINE V FRANCIJO

Prejšnji petek je minilo 60 let, odkar je došel v francosko pristanišče Bordeaux (Bordó), prvi parnik nakrean z zmrznjenim argentinskim mesom. Ker je bilo isto v najboljšem stanju, so si ga Francozi pozneje stalno nabavljali.

BUENOSAIRESKI ŽIDJE PROTESTIRAJO

Te dni je posetila delegacija tukajšnjih židovskih združenj italijanskega poslanika Rafaela Guariglio ter vložila protest proti ukrepi, ki jih je započela Italija proti židom.

NAJBOLJŠI IN NAGRAJEN BIK BOLAN

Bik "Santa Aingela", ki je bil na zadnji razstavi nagrajen s 27.000 pesi, je obolel na maltski mrzlici, vendar pa ni posebne nevarnosti in upajo, da ga bodo s pridno nego ozdravili.

PROSLAVA FEDERICA LACROZE

V soboto popoldne ob 4 se bo vršila spominska slavnost za ustanovitelja raznih tukajšnjih železnic in tramvajskega prometa Federica Lacroze in njegovo ženo Ano Browne. Ob tej priliki jima bodo tudi odkrili spominsko ploščo. Na tej slavnosti, ki se bo vršila v podzemeljski postaji Carlos Pellegrini, bo v imenu ravnateljstva, uradništva in delavstva

govoril Manuel Gomez. Pri tramvajih kakor tudi pri podzemeljski železnici te družbe je zaposleno tudi precejšnje število naših ljudi.

TEŽKA LETALSKA NESREČA

Prejšnjo soboto malo pred poldne so krožila nad mestom Azulom vojaška letala. Iz neznanega vzroka pa je naenkrat eno letalo strmoglavilo na tla in se vžgalo. V letalu sta se nahajala pilota Fernando Brites in Luciano Ibañez, ki sta oba zgorela. Nekaj minut nato pa je treščilo ob tla še drugo letalo, v katerem sta bila pilota Ernesto Fervoz in Jesús Andrada. Tudi to letalo se je vžgalo in je pri tem izgubil življenje Ernesto Fervoz, Jesús Andrada pa je bil težko ranjen in opečen.

NESREČA ALI SAMOMOR

V ponedeljek zjutraj se je vozil ob obrežju reke v Novem pristanišču, po aveniidi Edison proti mestu trgovca Avgust Martinez, ki ima svojo trgovino s tkanino v ulici Salta 171. Nalašč ali po nesreči je z veliko naglico zavozil naravnost v reko. Obrežna straža, ki je nesrečo opazila je takoj hitela na pomoč, toda ni mogla takoj izslediti avtomobila, ker je tam voda 7 metrov globoka. Po dolgem iskanju so ga našli. Iz njega so izvele, da je imenovanega trgovca. Pozneje so potegnili na suho še avtomobil.

NESREČA DELAVCA

Po neprevidnosti se je dotaknil električne žice, ki je vodila strujo velike napetosti v Novem pristanišču v elektrarni Argentina, 61 letni Martin Lasen estonski državljan, čigar tok ga je na mestu ubil.

AVTOMOBILSKA NESREČA

V nedeljo se je dogodila na cesti, ki pelje od San Juana proti Mendoza težka avtomobilska nesreča, pri kateri je bil ubit in na mestu mrtev Gonzalez Blanco, ki je vodil avtomobil. Težko ranjen je bil bivši socialistični senator, José Forte, kateri je pozneje ranam podlegel. Hude rane je zadobil tudi njegov sin, ter je njegovo stanje zelo resno. Četrta oseba, ki se je v avtu nahajala, je sicer tudi precej pobita, toda ni nevarnosti, da bi poškodbam podlegel.

DELEGACIJA ZA JUGOSLOVANSKO ZASTAVO POSETILA G. MINISTRA DR. I. CANKARJA

Gosp. ministra dr. I. Cankarja je v petek dopoldne posetila delegacija jugoslovanskih žen, ki imajo nalogo nabave jugoslovanske zastave, ki bo razvita na proslavo Zedinjenja, 3. decembra t. l. Delegacija je poročala g. ministru o uspehu nabiralne akcije, ki nadvse nepričakovano dobro napreduje. Posebno Dock Sud se dobro izkazuje. Odbor žen za zastavo prosi, da bi prispevali tudi drugi za to zastavo.

PROSLAVA 20 LETNICE ZEDINJENJA

V soboto 24. t. m. ob 9 uri zvečer se bo vršila v Jugoslovanskem klubu, ulica Lima 411, seja meddržtevne odbora za proslavo narodnega Zedinjenja, ki bo 3. decembra. Na tej seji bodo izvoljeni pododbori ter se bo tudi določilo s kakšnimi in kolikimi točkami bodo sodelovala posamezna društva.

JUGOSLOVANSKI DOM NA DOCK SUDU

Temeljni kamen za "Jugoslovanski dom" na Dock Sudu, ki ga je podaril gosp. Peter Pavlovič iz Tandila, bo položen najbrže v sredi meseca oktobra. Gosp. ministra dr. Cankarja je odbor za zgradbo tega doma naprosil, da bi on udaril prvi simbolični udarec, kar je gosp. minister tudi obljubil. Položitev temeljnega kamna, se bo izvršila na slovesen način. Natančnejše bomo o tem še poročali.

VEČERJA V ČAST G. DR. CANKARJA

Argentinski odpravnik poslov v Beogradu g. Alberto J. Vignes in gospa, ki bosta v kratkem odpotovala proti Evropi, sta pretekli torek priredila v Alvear Palace Hotelu v Buenos Airesu večerjo v čast našemu ministru g. dr. Izidorju Cankarju.

"Duhovno življenje"

Izšla je 129. številka edine slovenske in jugoslovanske revije v Južni Ameriki, to je zvezek za mesec september, in prinaša sledeče članke, pesmi, povesti in razprave:

Jadransko morje in jugoslovanska mornarica — Slovensko ozemlje — Sestrino pismo — Jože Abram — Evharistični kongres za mesto Buenos Aires — Potopis: V Argentino — Ogromno zborovanje slovenske mladine — Papeška in škofovska pisma — Nekateri odlomki iz papeških socialnih pisem — Zaklad, ki je bil v davnih časih skrit, pred kratkim najden in brž spet izgubljen, v resnici ga pa nikdar nikjer bilo ni — Slovenski izseljenci v Brasilu, zlasti v vele mestu Sao Paulo — Abesinija se presnavlja — Veliko posvetovanje za dvig slovenskega kmeta — Južnoameriška zemlja in zemljedejci v Južni Ameriki — Slovenska izseljenška zbornica — Iz govora kardinala Pacellija na mednarodnem evharističnem kongresu v Budimpešti — Jakob Missia, doslej edini slovenski kardinal — Pisma naših malih s pismi slovenske šolske mladine zlasti iz Rosaria in Gomiščekovega vzgojnega zavoda v Villa Madero — Kladivo in sekira, bogato ilustrirana otroška povestica — Opazovalec z raznimi slikami in drobnimi vestmi.

Nadalje naj omenimo obe Doktorjevi kompoziciji v notah: "Slovenska pesem" in "Bog čuvaj Jugosla-

vijo".

Izmed pesmi, ki so jih prispevali sodelavci iz domovine, Argentine, Francije, Brasila, naj omenimo zlasti obe Podlogarjevi "Vigred" in "Tam daleč za morjem", pa tudi "Slepca", "Ob znanju", "Sporiranje", "Pesem izseljenca" in "Svareči glas".

Revija krasi 50 velikih in izbranih slik, med katerimi vsekakor zasluži posebno pozornost velika skica Jadranskega morja in zemljevid celot-

neg slovenskega ozemlja.

Revija izhaja mesečno in stane letno po dva pesa. Naroča se: Condoreo 545, Buenos Aires, Argentina. 88 (vrijed)

Od samega veselja

Gospodine! Ljubim vas, obožujem vas! Ali hočete postati moja za vse življenje? (Ona se začne jokati.) — Zakaj se pa jokate? — "Od samega veselja! Še večeraj mi je rekla mama: Rada bi videla tiste ga osla, ki bi vzel tako kozo, kot si ti!"

Poslužujte se

PREVOZNEGA PODJETJA

"Expreso Gorizia"

Franc Lojk

VILLARROEL 1476

U. T. 54-5172 — 54-2094

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3-6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah. Atelje MARKO RADALJ Facundo Quiroga 1275 in 1407 U. T. 22-8327 DOCK SUD

HITRO IN VARNO BO IZPLAČANO DENARNO NAKAZILO ako ga boste nakazali potom

BANKE BOSTON

Nakazana vsota bo izročena prejemniku brez kakih stroškov ali odbitkov proti povratnemu potrdilu. Ti soči Jugoslovani se poslužujejo naše Banke, ker so se prepričali, da naš način nakazovanja nudi popolno VARNOST, TOČNOST in UDOBNOST. Izkoristite tudi Vi te ugodnosti, pa pošljite denar, potem našega JUGOSLOVANSKEGA ODDELKA, ki je odprt od 9 do 18 (ob sobotah pa od 8.30 do 11 ure).

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 — Bm. MITRE 562

PUEYREDON 175

Avda. Gral. Mitre 301 (Avellaneda), Córdoba 1223 (Rosario)

POVERJENJE — VLJUDNOST — SIGURNOST — BRZINA

Največji nebotičnik v Buenos Airesu

Argentinanske Str. 3

Vesti iz organizacij

Spominska ura bazoviškim žrtvam

V nedeljo se je vršila v Slovenskem domu spominska ura padlim bazoviškim žrtvam. Zbranih je bilo precej lepo število članov in članov. Predsednik je za to priliko priredil sledeči kratek nagovor:

"Od Beljaka do Pule in od Postojne do Krmina je v teku dvajsetih let pretrpel naš narod v tujem roblju, ponižanju in žrtve kakršnih ni bilo v zgodovini in na kakršne naš narod ni bil pripravljen. Naš narod doprinaša žrtve, ki so prava sramota za evropsko civilizacijo, ki se ravno vsled pretiranega nacionalizma in fašizma nahaja danes v zelo kritičnem položaju.

Najžalostnejši del te ogromne tragedije našega ljudstva pa se je bil zgodil dne 6 septembra leta 1930 ko so padle štiri žrtve zločinsko umorjene od fanatičnega fašizma.

Naša dolžnost je, da se spominjamo teh in še drugih trideset mučnikov, ki so v enakih ali podobnih okoliščinah dali svoje življenje za svobodo svojega ljudstva; da se spominjamo tisočih, ki so trpeli ali še trpijo po raznih ječah; in da se spominjamo nad pol miliona našega ljudstva, ki more prenašati vseh vrst šikaniranja, ponižanja, izživanja in drugih nepravil.

Nekaj pripomb našim pevcem

Pevski zbor Slovenskega doma se je zadnje čase odzival raznim vabilom tako, da je bil skoraj popolnoma odsoten iz svojega lastnega društvenega delovanja. Nastopal je pred slovensko, srbohrvatsko in argentinsko publiko. Poleg tega pa še na jugoslovanski radio-ur, ki je znano, ne samo Slovincem marveč tudi srbohrvatom, da je najlepša takrat, kadar nastopata mešan in moški zbor Slovenskega doma.

Po našem mnenju tako ne more iti več dalje, kajti zbor se bo polagoma izčrpal in utrudil ter namesto da bi napredoval bo nazadnje. Treba je vpoštevati, da naši pevci s pevovodjem vred niso nikoli profesionalni pevci in torej ne živijo od petja, marveč od svojega poklica dela kot vsi drugi izseljenci ter so pripravljeni iz dobre volje in misli po lepoti in domači umetnosti živeti po nekaj ur tedensko za splošno slovensko kulturo in izobrazbo.

Zbor Slovenskega doma naj bi nastopal izključno v izjemnih slučajih, izven na svojih lastnih prireditvah in na radio-ur. Za te nastope pa naj se vedno temeljito pripravi. Kdor bi se rad slišal se bo že potrudil, prilžnosti bo dovolj.

Domača zabava

Kot je bilo že javljeno, priredi Slovenski dom dne 18. septembra lepo domačo zabavo v svojih društvenih prostorih Gral. Cesar Diaz 1657. Program bo kot ponavadi zelo lep. Vabljeni ste vsi rojaki in rojakinje.

Obiščite KROJAČNICO LEOPOLD USAJ

ZA POMLAD

vam nudim najmočnejšega blaga iz angleških tovarn.

Cene nizke, zato obiščite me in se boste prepričali.

GARMENDIA 4947 La Paternal — Buenos Aires

Franc Kurinčič

— Ne pozabi GARAY 3910 —

telefon 61-5384

BUENOS AIRES

Nedeljska prireditev

V dvorani na ulici Azulenaga je bila nekaj veličastnega. Že uro pred začetkom so pričeli prihajati gledalci in kar naprej je tekla množica. Velikanska dvorana, ki ima spodaj čez tisoč prostorov je bila ob napovedani uri že polna in še so prihajali novi. Morda je bila že kaka prireditev, na kateri se je zbralo toliko ljudi, toda v zadnjih letih ne. Gotovo je bilo 1300 navzočih. Saj je pa tudi bilo že v predprodaji razdanih tisoč vstopnic.

Med toliko množico je bilo okrog 500 Slovincem in kakih sto drugih Jugoslovancev, drugi pa so bili tukajšnji domačini. Ljudje dobre izobrazbe ker je vladalo ves čas tako vzorno obnašanje.

Nismo zadeli najboljši čas, ker so bili pevci utrujeni še od prejšnje noči ko so sodelovali na neki drugi prireditvi srbohrvatov. Pa so kljub temu tako lepo podali svoje pesmi, da je bilo občinstvo očarano. Posebno moški zbor s svojo preprostostjo in dobrimi glasovi. Tudi Avežanedi so se lepo postavili. Prvo pesem: Zvezda mila, je zapel mešani zbor.

"Kako škoda, da ne razumemo besede" tako so mi mnogi govorili. Smelo trdim, da je bila ta prireditev pravi triumf. Nikdar se ni še slovenska pesem zapela pred tako izbranim tukajšnjim občinstvom in tudi nikdar se ni storilo več v prid našemu dobremu imenu med tukajšnjimi domačini, ki so odnesli najboljše vtise in izražali sodbo: Zares dober narod in menda edin, ki tudi hvaležnost pozna. Ki so prišli ne da se od nas okoristijo, temveč, da z nami sodelujejo, ki priznajo tudi s hvaležnostjo, da so prišli med dobre ljudi.

Med udeleženci je bilo lepo število zdravnikov, učiteljskega in uradništva.

Posebno so se čudili, kako je mogoče, da se dobe taki pevci med preprostim delavstvom in da je pevovodja navaden mizar. No pa so razumeli dobro, da je imel enak poklic tudi Naš Gospod.

Udeležence.

ISČE SE

Kdo ve za sedanje bivališče našega izseljenca Jokoh Krevs, rodom iz Gorenje vasi št. 12, pri Kokronogu na Dolenjskem. Isče ga njegova mati ga. Marija Krevs. Imenovani se že več kot 10 let ne oglašajo oz. ne piše domov. Zadnji poznani naslov je bil: a/c. F. Misler, calle San Martin No. 666, Buenos Aires.

Ako bi kdo vedel kje se nahaja zgoraj imenovani Krevs, ali ako se je kaj drugega zgodilo žnjim, se naproša, da sporoči proti povrnitvi stroškov njegovi materi v Gorenjo vasi št. 12, pošta Mokronog, Slovenija - Jugoslavija, ali pa gospej Angeli Salmutter, Pje. Gloria 1945, (Villa Urquiza) Buenos Aires.

pri Bistrici in rojakinja Pava Matko iz Postenj istotam.

Svadbja se je vršila v gostilni rojaka Ivana Gašparšič v Av. Alporta 2363, Bs. Aires ter je potekla ob najboljšem razpoloženju številnih svatov.

Novoporočencema želimo obilo sreče!

Pozor Rojaki!

Naznanjam, da sem spet odprl dobro znano gostilno

"PRI ŽIVCU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostor pripravljeni tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

Franc Kurinčič

— Ne pozabi GARAY 3910 —

telefon 61-5384

BUENOS AIRES

SLOVENSKA DEKLETA NA VASI

Prireditev večina Slovincem, ki smo prišli v Argentino smo iz slovenskih vasi. Naši otroci pa, ki so tukaj rojeni, ne vedo kako lepe so te naše vasi in kaj ji mpravzaprav daje lepoto, veselje in čast pred tuji.

Hiše v naših vaseh, ki navadno štejejo od 10 do 50 hiš, v katerih stanuje navadno samo ena družina, so esmonadstropne. V prtiličju je kuhinja, sprejemna soba, shrambe, kleti itd., dočim so zgoraj spalnice. V spalnice se pride po lepem stopnišču na hodnik in od tam v sobe. Vsaka soba ima vsaj eno okno.

Na stopnišču, na hodniku in na oknih so postavljene lepe posode iz katerih dehtijo lepo gojene krasne cvetice. Tu se vidi vsakovrstnih nageljnov, gorečk, roženkrautov in drugih prijeteljic slovenskih deklet, katere jih z največjo ljubeznijo goje.

Slovenska hiša brez cvetic sploh ne more biti slovenska. Zato tudi dekleta, katero ne goji cvetlic ni slovensko. Te dve stvari, ki dajeta slovenski zemlji in njenim vsem najlepši pečat, sta nerazdružljivi.

Že jutraj ko se je prikazala prva zarja, in se narava prebujala k novemu dnevu, vidimo slovenska dekleta pri svojih ljubljankah, katerim pa ne pozabijo prepevati lepih slovenskih pesmic. Zato imajo tuje pred našo zemljo tako veliko spoštovanje in kdor je le enkrat prišel v naše vasi na počitnice, bo prav gotovo ponavljal obiske vsako leto. Tuje se predbro zavedajo, da je tam, kjer goje cvetje in petje, dobro in plemenito ljudstvo. Tega je torej v naši domovini dovolj, na kar smo lahko ponosni.

Tam, kjer rožice cveto in se pesem glasi, gotovo dobite dobre ljudi.

Pa ne samo radi tujecev in svoje ljubezni do cvetlic, goje naša dekleta rože, ampak tudi za nekoga drugega; to so slovenski fantje, kateri dobe prvo pomladno cvetko in zadnjo zimsko rožo.

Ko se dan nagne in so delavne slovenske roke popustile delo na polju, se že sliši od daleč fantovska pesem. Domov grede, četudi trudni, slovenski fantje prepevajo o svojih dekletih, katera so jim največji ponos in katera bodo še noč obiskali. Kaj pa jim bodo dekleta dala za ta, tako radosten obisk, če ne lep šopek iz lastnega vrta nabranih najboljših priateljic, katere naj bodo fantom kot poslanke in naj jim povedo, da se v njih skriva ljubezen, tiha in čista do tistega, ki je šopek dobil. Za te šopke pa se slovenski fantje znaajo zahvaliti z prelepimi poodknica-mi, katere kakor omamljajoč vonj plovejo čez vrtove in okna k tistim, ki so jim povile. Največje veselje slovenskemu dekletu je, če ve, da je pesem namenjena njej. Kako bi tudi ne bila vesela. Saj ve, da se slovenski fantje ogibajo hiše, pri kateri ni rožic. Dekle pa, ki ima najlepše cvetlice je največ cenjena in največ pesmic je njej namenjenih. Prelepi so naši slovenski običaji in velika škoda je, da jih našim tukaj rojenim Slovincem ne moremo podati, kot samo opisane na papirju.

Radio-ura

Jugoslovanska radio-ura se bo od slej prenašala vsako nedeljo od 10. do 11. predpoldne po isti postaji kakor doslej, namreč LR2 Radio Argentina. To nedeljo bo poleg jutranje transmisije tudi še popoldanska od 19. do 19.30.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson" se priporoča vsem Slovincem. Sprejema penzionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

Franc Kurinčič

— Ne pozabi GARAY 3910 —

telefon 61-5384

BUENOS AIRES

SVEČANA AKADEMIJA SOKOLA

DOCK SUD-BOCA V PROSLAVO ROJSTNEGA DNEVA KRALJA

PETRA II. V soboto je priredil Sokol Dock Sud-Boca svečano akademijo v proslavo rojstnega dne našega mladega kralja Petra II, ki je 6. t. m. dopolnil 15. leto. Kakor vedno, tako je tudi ta dan pokazal Sokol Dock Sud-Boca, kaj znore delo in požrtvovalnost.

Sporod se je začel ob 10. uri ko je g. minister dr. Izidor Cankar prišel v dvorano in katerega so člani in naraščaj obojega spola čakali v spalnju. Burno pozdravljen od mnogobrojnega občinstva je šel g. minister skozi špalir Sokolov na svoj sedež. Sokole je gosp. minister pozdravil z "Zdravo Sokoli". Takoj nato je godba zaigrala argentinsko himno, slovenski moški zbor, pod vodstvom Cirila Jekšeta pa je zapel jugoslovansko himno, kateri obe je občinstvo stoji poslušalo. Po himni je stopil na oder starosta Jozo Šarlija, ki je držal govor na gosp. ministra, ki mu je rekel, da naj na najvišjem mestu brez pridržka tolmači, da so jugoslovanski Sokoli v Argentini udani svojemu kralju, domu Karadžordžević in Jugoslaviji ter pripravljeni vsak čas zanj se žrtvovati. Za lepe besede se mu je gosp. minister osebno sporet. Prvoje nastopil z deklamaci-no zahvali.

Po tem govoru se je začel izvajati jo "Kralju Sokolu" naraščajnik Branko Pravdica, okrog njega pa so bili zbrani Sokoli in naraščaj. Moški zbor društva "Slovenski dom", pa je nato zapel "Buči, buči, morje Adrijansko". Za lepo petje so bili pevci deležni obilnega odobravanja. Nato je izvajal ženski naraščaj vaje z obroči, ki so jih jako lepo izvedle. Mali naraščajčki so izvajali igre, in so vzbudili med gledalci mnogo smeha. Lepa je bila skupinska piramida, katera se je končala z razvitjem argentinske in jugoslovanske zastave. Potem je zopet nastopil moški zbor "Slovenskega doma", ki je zapel "Pijmo bračo". Naraščajka Vidosava Lekovičeva je deklamirala "Ja sam Jugoslovenka". Dragica Josipovičeva je deklamirala "Ustajte bračo", Jozo Predinski pa "Sokol na straži". Zbor "Slov. doma" je lepo zapel še "Lahko noč" in "Soča", za katero petje jih je občinstvo burno aplavdiralo ter klicalo: Živeli Slovinci! Člani so izvajali težke proste vaje, ki pa so jih dobro izveli. Istotako moški naraščaj. Nato je pa nastopil ženski naraščaj na bradlji, ki je težke vaje posebno dobro izvajal. Slednjič je izvajalo težke vaje na bradlji še članstvo in naraščaj skupno.

Vaje je spremljala na glasovirju Marija Mavčeva.

Po izvršenem programu se je vršila prosta zabava, ki je trajala do jutra.

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOZA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA SIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciccarelliju. ŽIVENE BOLEZNI: Nevrašenja, izguba spomina in sibiost. REVMAZEM: kila, nadua, gota. Sibkost stca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, sibi pljuča. ZELODEC: upadel, razširjeni, kisline, težka prebava, bruhanje, rane. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapelka. GLELO, NOS, USESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in z izvrstnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje. OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12 sečno plačevanje.

Rivadavia 3070 PLAZA ONCE

Slovinci doma in po svetu

Velika sleparstva z vloznimi knjižicami

V Ljubljani so prišli na sled veliki bančni slepariji z vloznimi knjižicami. Policija je 20. avgusta zapečatila Slovensko banko na Krekovem trgu v Ljubljani v takozvani Mahrovi hiši. Aretiran je bil tudi Miroslav Jankole, ki je bil banki ravnatelj, predsednik upravnega odbora ter tudi dejanski lastnik. V zadnjem času se je banka pečala zlasti z vnovčevanjem hranilnih knjižic, katerih terjatve so zamrzile. Sedaj pa je prišlo na dan, da so mnogi, ki so prepuštili banki knjižice, ki naj bi jih ta vnovčila ob vse prihranke. Ni namreč denarja, ne hranilnih knjižic. Kako veliko je število oškodovancev sedaj še ni ugotovljeno, ker se še večkrat javljajo novi. Vsekakor pa je že doslej ugotovljeno, da znašajo poverbe pri banki več milijonov dinarjev.

LJUBLJANA BO IMELA ŽE SPET NOVO TRAMVAJSKO PROGO

V Ljubljani gradijo že nekaj časa novo tramvajsko progo do pokopališča Sv. Križa. Nova proga se odcepi od stare tramvajске proge na Jegličevi, oziroma Masarykovi cesti. Vsa proga bo veljala 2 in pol milij. din. ter bo ta znesek krit iz osem milijonovskega posojila, ki ga je letos spomladaj najela mestna občina ljubljanska pri pokojniškem zavodu. Proga bo najbrže že konec septembra izročena prometu. Na jesen bodo začeli tudi obnavljati dolensko tramvajsko progo, ki bo obnovljena do 1. novembra. Tramvajska družba sedaj predeluje tudi tramvajске vozove, ki so bili kupljeni v Opatiji. Predelani bodo do konca decembra. Za tem bo pa začela izdelovati 7 novih tramvajskih voz, ki bodo veljali okrog 2 in pol milijona din.

Kraljevič Andrej operiran na slepiču

17. avgusta je bil operiran v Leonišču v Ljubljani kraljevič Andrej, ki se je mudil na počitnicah na Bledu. Nenadoma je nastopilo vnetje slepiča, radi česar je bil prepeljan v Leonišče. Kraljevič Andrej je operacijo srečno preživel in so ga naslednje dneve večkrat obiskovali Nj. Vel. kraljica Marija, brat kralj Peter II. in kraljevič Tomislav.

Konferenca Male antante na Bledu

V dneh od 21. do 2. avgusta je bila na Bledu konferenca Male antante. V nedeljo zjutraj sta prispela romunski zunanji minister Comnen in češkoslovaški zunanji minister Krofta v Ljubljano, kjer jih je v imenu vlade in slovenskega prebivalstva pozdravil na postaji dr. Marko Natlačen. Ministra sta se nato s posebnim vlakom odpeljala do Lesc, kjer ju je pričakoval predsednik vlade dr. Stojadinović. Gostoma so na Lescu pripravili veličasten sprejem, pri katerem je sodelovala številna skupina res lepih narodnih noš. Na Bledu pa je bila v nedeljo zvečer pri-

rejena lepa razsvetljava, pri kateri je poleg umetnega ognja vzbudilo posebno pozornost dejstvo, da sta bila okusno razsvetljena cerkev na otoku in Blejski grad.

USTANOVITEV DVORAZREDNE ZASEBNE TRGOVSKE ŠOLE V LJUBLJANI

Minister trgovine in industrije je odobril ustanovitev privatne dvorazredne trgovske šole Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani s pravico javnosti. pNova šola bo otvorjena že septembra 1938.

UVOZ ŽIVINE V ITALIJO USTAVLJEN

Italijanska vlada je izdala odlok, s katerim začasno prepoveduje vsak uvoz živine na svoje ozemlje. Razlogi za to prepoved niso znani, domneva se pa, da je ta prepoved v zvezi z negotovim položajem v Evropi. Italijanski listi pišejo, da bo trajala ta prepoved do decembra meseca. Prepoved uvoza živine je izzvala mnogo veselja med italijanskimi živinorejci, ki pričakujejo, da bodo tako lahko vnovčili svojo živino, ne pa med ljudstvom, ki si niti za praznike ali nedelje ne bo moglo privoščiti mesa.

Velik požar v vojaškem skladišču v Vipavi

Požar je izbruhnil iz neznanega vzroka v vojaškem skladišču v Vipavi. Gasit so prišle vojaške čete, milicnik in gasilci iz vse okolice. Krepko so morali vsi skupaj poprijeti, da so požar pogasili in ga omejili, da se ni razširil na sosedna poslopja. Vojaške oblasti so začele strogo preiskavo.

ŽUPNIK POLJANEC UMRL

Iz Skočjana v Podjuni nam poročajo, da je župnik Vinko Poljanec umrl.

SPOMENIK DVEMA PLEBISCITOMA V ROŽEKU OB DRAVI

14. avgusta so v Rožeku ob Dravi slovesno odkrili spomenik v spomin na glasovanje 10. oktobra 1920 in na drugo glasovanje 10. aprila t. l. Slovesnosti je prisostvovalo večje število predstavnikov oblasti in mnogobrojno ljudstvo. Odkritje spomenika pa je izvedel sam pokrajinski vodja (Gauleiter) minister Klausner. V svojem govoru se je dotaknil dogodkov leta 1919-20 in med drugim izjavil: Po končani svetovni vojni se je znašla Koroška v veliki nevarnosti in stiski. Toda možje, ki so se pravkar vrnili na svoje domove, so sledili klicu svoje krvi in se postavili v bran za prastaro nemško zemljo. Šele zgodovina bo znala pravilno oceniti njihova junaštva. Na tem mestu hočem izreči nujen poziv: "Vindisarji", so bili vedno z nami (Nemci) in radi smo vzeli na znanje, da je slovenska manjšina 10. aprila glasovala z "da". Likvidirati hočemo leti 1919 in 1920 in vse kar nas je ločilo. Nimamo namena zatirati manjšine ali jo celo terorizirati. Želimo sa-

mo, da bi se z milijoni Nemcev izven mej Nemčije postopalo tako, kot ravnamo mi s svojimi manjšinami." Govoril je tudi poslovodja koroškega Heimatbunda g. Maier-Kaibitscht, ki je med drugim v poetičnem zanosu poudaril, da je ni na Koroškem hiše, ne koč, ne drevesa, ne grma, in ne gore in sploh ničesar, kar ne bi glasno govorilo: "to je Nemčija!"

VALENTIN ZWITTER UMRL

V Št. Jakobu v Rožu je nenadoma umrl g. Valentin Zwitter. Zadel ga je srčna kap. Pokojnik je bil znan po vsem Rožu in na Zilji kot izvrsten gospodar in trden Slovenec, ki je bil znan po vsem Rožu in na Zilji kot izvrsten gospodar in trden Slovenec, ki je pogumno prenašal usodo člana slabotne manjšine in bil zlasti v mlajših letih med prvimi borci za pravice koroških Slovencev. Izhajal je iz poznane in ugledne Abujeve hiše v Zahomeu na Zilji. Dva brata sta dovršila univerzitetne študije, tretji je ostal na domu, Valentin pa je odšel po svetu, da bi se v trdi šoli vsakdanjega življenja usposobil za samostojno borbo in si na podlagi skušenj ustvaril lastno eksistenco. Kot strokovnjak v mlekarnstvu je odprl najprej v Beljaku svojo mlekarno, pozneje pa se je preselil v Št. Jakob v Rožu, kjer se je poleg svojega poklica vestno posvečal tudi prosvetnemu in gospodarskemu napredku tamošnjih Slovencev. Zadnja leta so njegove moči zaradi boleznih nekoliko popustile, a še vedno so se Slovenci iz vseh krajev radi ustavljali v njegovi gostilni — v slovenskem "Narodnem domu" v Št. Jakobu.

Nov slovenski list

V Kočevju je začel izhajati slovenski list "Kočevski Slovenec", sedaj izhaja še trikrat na mesec, upati pa je, da bo kmalu postal reden tednik. Ni dvoma, da je ta list izmed vseh pokrajinskih glasil najbolj potreben.

LICITACIJA ZA GRADBENA DELA TEHNIČNE FAKULTETE V LJUBLJANI JE ŽE RAZUISANA

V letošnjem finančnem zakonu (1938-39) je dobilo prosvetno ministrstvo dovoljenje za najeti pri Drž. hišpot. banki posojilo v znesku din 8 milij. za gradnjo in ureditev strojnega inštituta pri tehnični fakulteti v Ljubljani. Vsa dela za ta inštitut so sedaj že tako napredovala, da je že razpisana licitacija za gradbena in druga dela. Po naročilu ministrstva za gradbe je banska uprava razpisala licitacijo za oddajo gradbenih del za gradnjo strojništva tehnične fakultete univerze kralja Aleksandra. Proračunska vsota znaša: 1. za težakša, zidarska in betonska dela 1.028.363,75 din, 2. za betonska in železobetonska dela 1.447.295,93 din, 3. za tesarska dela 110.051,96 din, 4. za krovška dela 7.037,80 din in 5. za kleparska dela 134.943 din, torej skupno 2.727.693,32 din.

O tržaškem ozemlju

Tržaški "Piccolo" ima sotrudi-ka, ki je mnenja da njegova zahteva o večnem italijanskem značaju tržaškega ozemlja pridobijo več verjetnosti in zanesljivosti v očeh pravovernih čitateljev, ako svoj pristni slovenski priimek Curet podpiše z italijanskim pravopisom Curet in da si sme iz tega naslova dovoliti celo pretiravanja in potvorenja, kakršna sicer niso dovoljena. Že lani smo ga zavrnili, ko je ta gospod skušal dokazati, da je Škedenj bil nekoč italijanska naselbina, ker se namreč ime nekega kralja v Lombardiji približno sliči glasi kakor priimek naših domačinov Sanein, ki so se baje od tamkaj priselili v Škedenj, kjer kjer tvorijo še danes najštevilnejši in najuglednejši rod. Lepa je logika! Italijanski da bi bil Škedenj, kjer so se poslovenili doseljenci iz Italije in še celo pred tržaškimi vrati!! Opozorili smo tedaj gospoda Kureta, pardon Cureta, na knjigo "Movimento storico" iz katere jasno izhaja, da so v italijanskih tržaških uradnih listinah leta 1773. pisali krstna imena škedenjskih posestnikov s priimkom Sanein na sledeči način: Urban, Jacob, Juri, Gasper, Miha Mattheus, Criman, Josef, Mathia, Valentin in le gospod "supano" je Andrea Sanein. Takrat smo izrazili slutnjo, da člankar skuša s patriotizmom zakrivati ali popraviti svojo rasno hibo neitalijanskega pokoljenja. No, če ga je to težilo, je imel ventar že dovolj časa, da naprosi za pomoč svojega ustrežljivega prijatelja Urbana, pardon gospoda Urbanija, izkušenega člana uradnega odbora za popravljane slovenskih priimkov neodrešenih dežel, da ga po pravilnem obredu kar na kratko prekrsti. Da gospod Kuret doslej tega ni storil, kaže vsekakor da ga je oviralo neko globlje plemenito čustvo, ki so ga pa morali brez usmiljenja in siloma zatajiti toliki njegovih rojakov zgolj iz razloga, da se preveč ne zamerijo

najnovejšemu načinu kulturonošev. Zato pa si je gospod Curet izmislil drugo pot, ki je tako originalna da jo nočemo zamolčati. Poljak bi rekel, ako ni honorowo, je pa zdorowo. Priobčil je torej v "Piccolu" dne 28. maja t. l. celo razpravo o zaslužnih tržaških škofih. Vsekakor hvalevredno početje, ako so vsi ti podatki točni. No, ti postajajo dovolj dvomljivi, ker si je gospod Curet dovolil ime znamenitega škofa Coreta, ki je bil po rodu iz Trentina in upravljal tržaško škofijo proti koncu XVI. stoletja, kar pretvori lepo in ponovno v Curet, prāt tako kakor se pisec sam podpisuje. Skušna na tak neobičajen način najbrže pripraviti nekaj nacionalni alibi za vsakogar, ki bi še dvomil o čistokrvni superiornosti njegovega rodu. Tako Brkin postane lahko Trentinec.

No, še takega pretvarjanja zgodovinskih imen ne bi preveč zamerili, časi so težki, treba je včasih zatistiti eno oko — ali gospod Curet je šel drzno še dalje in pričakuje morda, da bi se zatistilo še drugo oko. V "Piccolu della Sera" od 1. junija t. l. čitamo pod velikim naslovom (Ermanno Curet) daljši članek o trž. prebivalcih iz rimske dobe do konca 16. stoletja, mojstrski kritično sestavljen, opremljen z obilico podatkov... Ali za Bogal! Nekaj takega smo že čitali, toda kje. Ni treba dolgo čakati, vse to je doslovno prepisano iz one znamenite knjige "Movimento storico", 2. poglavje od 16. do 20. strani, počenši od 9. vrstice dalje le za začetek in konec je gospod Curet pristavil po en svoj stavek in vtaknil vmes v izvirni tekst Montanelliju le dva pridevka! O Montanelliju, prvem avtorju tega zanimivega spisa, pa v "originalnem" ponatisu niti besedice.

Prepuščamo drugim, da presodijo tako početje "Piccolovega" sotrudi-nika. Okoličan.

IZVOZ KONJ V NEMČIJO

Okoli 800 konj so sredi avgusta izvozili iz našega Medjimurja v Nemčijo. Konji imajo dozdaj še dobro ceno. Za pollahke konje so kupei plačevali od 6 do 5 tisoč dinarjev, za težke pa celo od 6 do 8 tisoč dinarjev.

AVTOMATSKE TELEFONSKE CENTRALE V ČRNI GORI

V Zetski banovini bodo dobili nekaj novih avtomatskih telefonskih central. Takšno telefonsko centralo bo predvsem dobilo mesto Cetinje. Urejena bo tako, da bo k njej lahko priključenih še nekaj avtomatskih telefonskih central iz manjših črnogorskih mest. Z izvedbo teh del bo že letos razpisanih nekaj licitacij, tako da Črnogorci z vso upravičenostjo lahko računajo na to, da bodo dobili, če ne še spomladaj prihodnjega leta, pa vsaj v polletju v Cetinju in nekaterih manjših mestih avtomatske telefonske centrale.

ANGLEŠKO BRODOVJE ZAPUSTILO JUGOSLOVANSKA PRISTANIŠČA

Vse angleško brodogradnje, ki se je zadnje čase mudilo v naših vodah, je 22. avgusta zapustilo naša pristanišča. Podalo se je na angleški utrjeni otok Malto v Sredozemskem morju. Nekatere teh angleških ladij so priplule na Jadran že 22. julija. Vseh angleških bojnih ladij, kar se jih je letos mudilo pri nas, je bilo 24, in so bile porazdeljene na posamezna naša pristanišča. Zdaj ko so odšli, so se angleški častniki in mornarji zelo pohvalno izrazili o naši Dalmaciji in njenih lepotah, ki jim bodo, kako so rekli ostale vedno v spominu.

NOVE TLAKOVANE CESTE

Velik podvoz, 6 m visok in 400 m dolg, bodo izročili promet uv Pančevu. Ta podvoz spada k mednarodni cesti, ki veže Jugoslavijo in Romunijo. Stroški za njegovo zgraditev so

KROJAČNICA MOZETIČ

Če si nameravaš kupiti nove obleko, pridi in oglej si vzorce in blago v moji krojačnici, za kar Ti gotovo ne bo žal, kajti imam vsakovrstnega blaga najnovejše mode. Blago trpežno in prvovrstno, delo pa po najnižji ceni. — Poleg tega imam v zalogi tudi srajce, klobuke ter sploh vse moške potrebščine po cenah kot jih ne dobiš nikjer drugje. — Pridi in prepričaj se sam!

OSORIO 5052 (Paternal) - Buenos Aires

Ladijske vozne listke

za vse parobrodne družbe dobite pri nas po najnižji ceni.

Kabino

zagotovimo vsakemu potniku brezplačno.

VPOKLICNE KARTE PO ZELO ZNIZANIH CENAH.

CA. CENTRAL EUROPEA
469 SAN MARTIN 469

znašali okoli 1 milijon dinarjev, nadaljnih 1.400.000 dinarjev pa bo stala cesta, ki jo nameravajo zgraditi kot podaljšek tega podvoza v smeri proti Novem selu. Cesta je dolga le 1.400 metrov. Na njej bodo naredili nekaj poskus z neke vrste novimi ploščami, s katerimi nameravajo to cesto tlakovati.

ZRAČNI PROMET MED JUGOSLA VIJO IN TIRANO OTVORJEN

Prvo letalo, ki bo vzdrževalo promet na progi Beograd—Tirana, preko Podgorice, je 23. avgusta odletelo z zemunske postaje. Ob tej priliki se je zbralo na zemunskem letališču veliko število uglednih osebnosti, med drugimi zastopnik Aeroputa, poveljnik civilnega in vojaškega letalstva in drugi. S prvim letalom so se na to pot podali predsednik Aeroputa, zastopnik beogradske občine in predstavniki časopisov. V Podgorici jim je bil prirejen prigrisni sprejem. Ta nova proga med Beogradom in Tirano je skrajšana za dve uri. V Tirani so prve potnike sprejeli odlični zastopniki, med drugimi predstavniki našega poslaništva z osebjem, zastopniki nemškega, italijanskega, turškega, grškega in romunskega poslaništva ter zastopnik italijanske letalske družbe "Ala Littoria" in številni drugi. Letalo se je vrnilo še isti dan nazaj v Beograd.

SILEN VIHAR NA JADRANU

Silen vihar je divjal na Jadranskem morju 22. avgusta. Nekaj manjših ladij in ribiških čolnov je vihar zalotil k sreči blizu obale in so se te mogle še pravočasno umakniti na varno. Le za en čoln, s katerim so se podali ribiči loviti v bližino otoka Visa, še niso ugotovili, kaj je z njim. Ko se je vihar poleg, so se podali na pomoč temu čolnu takoj nekateri drugi čolni, ki pa dozdaj še niso imeli uspeha pri iskanju. Tudi iz Splita poročajo, da je bilo ta dan morje silno nemirno in da je bil za nekaj časa ustavljen ves pomorski promet.

ROMUNSKI ZUNANJI MINISTER ODPOTOVAL Z BLEDA V DALMACIJO

Zasedanja Male zveze na Bledu se je romunski zunanji minister Petrescu Comnen odpeljal na počitnice v Dalmacijo. Že 24. VIII. zjutraj je prispel v Split, kjer so ga pozdravili zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Romunski minister Petrescu si je s svojim spremstvom najprej ogledal vse znamenitosti mesta Splita, odšel tudi na Marjan, nato pa se je z avtomobilom odpeljal skozi Solin in Kaštel v Trogir. Ko si je ogledal tudi te kraje, se je vkrcal na ladjo "Petka", ki mu jo je dala na razpolago "Dubrovnika plovba" ter se z ujo odpeljal še v Dubrovnik in Kotor.

OBISK LETOVIŠČARJEV V HRVAŠKEM PRIMORJU

Tujecev je bilo v letošnji poletni sezoni v Hrvaškem Primorju več, kakor pa so pričakovali. Bolj slab je bil obisk prvo polovico letošnjega poletja, tako da je vse kazalo, da bo letošnja sezona v teh krajih zelo slaba. V drugi polovici sezone pa se je stanje tujskega prometa hitro obrnilo na boljše. Največ tujcev je prišlo iz krajev nemškega rajha, iz Madžarske in iz Anglije. Čehov pa letos ni bilo toliko na našem morju kot druga leta.

JUGOSLOVANSKI LAHKOATLETI SE PRIPRAVLJAJO NA BALKANSKE IGRE

Posebno obleko bodo dobili letos naši lahkoatletski reprezentanti, ki jo bodo nosili v času balkanskih iger. Uniforma bo obstojala iz suk-

njiča, hlače, srajce, kravate in čevlje. Barva in druge podrobnosti se bodo določile na prvi seji organizacijskega odbora za IX. balkanske igre. Prvi dan balkanskih iger 11. septembra bo ob 10 dopoldne v prostorih jugoslovanske nogometne zveze svečana seja medbalkanskega lahkoatletskega odbora, na kateri bodo rešili vprašanje, komu se bo poverila organizacija X. balkanskih iger 1. 1939. 2 do 3 tisoč Romunov bo prišlo v Beograd gledat 9. balkanske igre. Tako sporoča romunska lahkoatletska zveza v svojem pismu organizacijskemu odboru za te igre: Vprašanje je samo v tem, če bodo dobili olajšave glede prehoda meje, to je, da bi mogli potovati brez potnega lista, ali pa vsaj s skupnim potnim listom. V tem primeru bi lahko iz Romunije pričakovali prihoda več posebnih vlakov in ladij. Grški tisk se obširno bavi z vprašanjem izida devetih balkanskih iger v Beogradu in kaže pri tem precejšnjo zaskrbljenost. Listi primerjajo rezultate grških, jugoslovanskih in romunskih atletov in pravijo, da so Romuni najboljši v tekih na kratkih progah, Jugoslavlani na srednjih in dolgih progah, a Grki v skokih in v metih, razen v metu krogle. Jugoslovanski in romunski lahkoatleti so napravili velikanski napredek in v letošnjih tekmovalnih so njihovi rezultati mnogo boljši v njihovih disciplinah. Jugoslavlani delajo s polno paro, da bi bile balkanske igre čim bolj organizirane. Njihovi lahkoatleti marljivo trenirajo. Uverjeni so namreč, da bodo tokrat zasedli prvo mesto.

VSE PRIPRAVE ZA FILM "AMERIKA JAHTA..." KONČANE

Vse priprave za snemanje novega filma, ki bo narejen po Begovičevi drami "Ameriška jahta v splitskem pristanišču", je dokončan te dni igralec praškega gledališča Rogoz, ki je svoj čas igral z velikim uspehom tudi v ljubljanskem dramskem gledališču. V torek zvečer se je odpeljal iz Splita nazaj v Prago. V začetku prihodnjega meseca prispe v Split Filmska ekspedicija Reiterjevega filma iz Prage, ki bo na splitskem sadnem trgu in na jahti "Tihla" naredila posnetke zunanjih prizorov za omenjeni film.

ZA NASELJEVANJE V SLAVONIJI

Da bi se ljudje iz tako imenovanih pasivnih krajev naselili v Slavoniji, zato se je v zadnjem času začela prizadevati predvsem zadruga "Zemlja" iz Zagreba. V prvi vrsti naj bi se ti novi priselenci naselili v okolici Vinkovcev. Sem naj bi prišli obdelovati zemljo posebno oni, ki so doma iz Hrvaškega Zagorja, Medimurja, Dalmacije in Hercegovine, in ki doma nimajo rodovitne zemlje, ki bi jo obdelovali. To prizadevanje zadruge "Zemlja" bi bilo treba podpirati še posebno zaradi tega, ker bi na ta način preprečili, da bi našo rodovitno zemljo v Slavoniji kupovali tujei in se na njej naseljevali, kar se posebno v zadnjem času pogosto dogaja.

Kmetje ubili razbojnika

Razbojnika, ki je ubil inž. Stanoje Baderja ter mu ukradel pol milijona dinarjev, so 29. avgusta ubili kmetje iz Sahoviča v Sandžaku. Inž. Bader je vodil graditev ceste v Brodarevu ri Plevlju. Ko je 7. avgusta nesel s seboj 500.000 din. da bi izplačal delavce, ga je napadel neznane

in ga ubil, denar pa mu je pobral. Sum na ta umor je padel na nekega odpuščenega delavca Milka Pajića. Izdali so za njim tiralo. Vendar se je Pajić skrival skoraj tri tedne. 24. avgusta zjutraj pa so ga spoznali kmetje iz Sahoviča in ga ubili. Pri njem so našli še 263.000 din. Kam je dal ostali denar, še ni znano, mislijo pa, da ga je razdelil med svoje pajdaše, ki jih še vedno iščejo. Dobili jih bodo morda, če ugotove, kje se je Pajić vse tri tedne potikal.

NOVA USTANOVA

Pod okriljem fašistične stranke so ustanovili v Trstu in drugih sedežih pokrajinskih uprav novo ustanovo, ki nosi ime "Psihološki urad" (Ufficio Psicologico). O delokrogu te organizacije se točno ne ve, ker je, kot izgleda zaupnega značaja. Kakor pa je mogoče iz raznih dejstev ugotoviti, je delokrog predvsem v tem, da se ugotovi prejšnje življenje in zadržuje posameznikov.

RAZNE OBČINE V JULJSKI KRAJINI DOBILJO POSOJILLO

Ker so začele skoraj vse občine v zadnjih desetih letih v velike finančne težkote, je pokrajinska uprava sklenila najeti pri denarnih zavodih večje posojilo, da bi sanirala denarno stanje nekaterih občin. Tako so dobile samo istrske občine preko 17 milijonov lir posojila, ki ga je potem prefektura razdelila med najpotrebnejše, med katerimi je dobila puljska občina posojila preko 4 milijone lir. Večji del bremen, ki težijo občine, izvira predvsem iz slabega gospodarstva raznih občinskih funkcionarjev, predvsem pa komisarjev. Zaradi združitve prejšnjih manjšin občin v večje in pa zaradi preureditve notranje uprave, ki je zahtevala nastavitve velikega števila šolanega uradništva, so zlasti narastli upravni stroški občin, ki tvorijo skoraj v vseh občinah, v primeri z nekdanjimi razmerami največje breme. Nova posojila bodo brez dvoma stanje ublažila.

GOSPODARSKI POLOŽAJ V GORIŠKI POKRAJINI

Goriško gospodarstvo kaže letošnje leto nekoliko zboljšanja. Zlasti je ugoden položaj industrije. Gradnja elektrarn na Soči v Doblarjih in pri Kanalu je v prajšnji meri nadomestila javna dela, ki jih je bilo v zadnjem času zelo malo. Ostale tovarne, tako cementarna v Anahovem in tkalnica v Podgori pri Gorici so v polnem obratu. Število industrijskih in obrtnih podjetij se je zvišalo na 2967, število trgovskih trgovcev pa na 4370. Opaža pa se, da se je n. pr. precej znižala potrošnja mesa, in sicer na 8039 stotov, dočim je znašala v l. 1935. 9663 stotov.

ANGLEŽI KUPUJEJO JUGOSLOVANSKO KORUZO

Skupina Angležev, ki se zelo zanima za našo koruzo, se je te dni na svoji poti preko Madžarske, Romunije in Bolgarije ustavila tudi v Jugoslaviji. Ti Angleži se hočejo na lastne oči prepričati, kakšna je naša koruza in koliko je imamo. Da se Anglija zadnje čase vse bolj zanima za našo koruzo, je vzrok v težkih političnih zapletitostih na Daljnem vzhodu, odkoder je prej dobivala veliko večino koruze. Že v prvih 6 mesecih

je Anglija kupila v drugih državah 150.000 vagonov koruze, od tega odpade na Jugoslavijo, Romunijo, Madžarsko in Bolgarijo 60%. Za letos pravijo, da bodo Angleži odkupili pri nas polovico letošnjega pridelka koruze, ki jo bodo plačali v devizah. V tej zadevi se je oglasila omenjena skupina Angležev te dni tudi pri beograjskih gospodarstvenikih.

ŽUPANI MORAJO BITI POROČENI

Novi župani so nadomestili prejšnje, ki niso bili poročeni. Prefekt je imenoval v Šempasu in Trnovem dva nova župana namesto prejšnjih, ki sta morala odstopiti od svojega službenega mesta, ker nista bila poročena. Ta odredba je vsekakor značilna in se izvaja zelo strogo brez ozira na kakršnekoli zveze in prijateljstva.

PADANJE ROJSTEV V TRSTU DELA FAŠISTOV VELIKE SKRBI

Tržaško prebivalstvo kaže najmanjši naravni prirastek. Tržaški fašistični krogi si delajo zelo velike skrbi, ker je prirastek prebivalstva v mestu zelo majhen, čisto ga celo ni. Tako je znašala letos v aprilu razlika med rojenimi in umrlimi 32, t. j. 32 ljudi je več umrlo kot pa se jih je rodilo, dočim je v kasnejših mesecih bil presežek rojstev nad smrtmi večji, a je znašal kljub temu v maju in juniju le po 39. Nasprotno pa je zelo velik presežek rojstev nad smrtmi v tržaški pokrajini in je znašal v mesecih aprila, maju in juniju po 55, 129 in 126 ljudi. Posebno neugodno je to dejstvo za fašistične veljake, ki hočejo ob vseh prilikah poudarjati, kako Trst izpolnjuje vse Mussolinijeve naloge. Trst se sicer kljub temu množi, to pa zaradi ogromnega pritoka prebivalcev iz južnih pokrajin Italije, ki iščejo tu dela. Ves prirastek prebivalstva v Trstu po vojni gre izključno na račun tega priseljevanja.

NOV PLAVŽ V ŠKEDNJU

Sredi avgusta so v Šklednju z velikimi svečastmi praznovali nov plavž. Svečanosti so prisostvovali tudi zastopniki vojaških oblasti. Novi plavž je prvi korak k nameravanemu moderniziranju te važne škedenjske industrije, ki je izredno stara. Škedenjski plavži so bili z našim narodnim gospodarstvom pred vojno vedno najtesneje povezani.

Francija bo zastojana na letošnjem velesejmu v Beogradu

Na beograjskem jesenskem velesejmu bo prvič letos zastojana tudi Francija z razstavo vzorcev. Na tej razstavi bodo obiskovalci lahko videli zbrano najnovejšo francosko literaturo, turistične brošure, reklamne knjige in slike, v drugem oddelku bodo prikazovali vseh vrst francoske cigarete in tobak, francosko umetnost, skulpture, umetniško steklo, umetno vezavo knjig. Dalje bo tu tudi nekaka letalska razstava, železničarska razstava, oddelek za kolonije, v katerem bodo Francozi razstavili riž, rum, vanilijo, razno južno sadje, kavčuk, kavo, kakao in sploh vse, kar Francija dobiva iz svojih kolonij. V posebnem oddelku bodo razstavljeni vsi proizvodi, ki jih Francija dobiva iz Jugoslavije. Za ozadje pa bo služila velika karta, iz katere bo razvidno, koliko je Francija prispevala k napredku Jugoslavije.

JUGOSLAVIJA DOBI SE NOVE VAGONE

Načrt za nakup 470 novih vagonov so izdelali v prometnem ministertvu. Ti vagoni so potrebni za normalnotirne in ozkotirne železnice. Ne bodo pa samo potniški, pač pa tudi poštni in tovorni, za prevoz petroleja in drugih tekočin, za prevoz mesa itd. Nekaj vagonov bodo naredili doma po raznih večjih in manjših tovarnah za vagoni, večino njih pa bodo kupili v Italiji in nekaj tudi na Poljskem.

MAČKOVA STRANKA BO IZDAJALA SVOJ LIST

Nov tednik namerava izdajati na Sušaku skupina Hrvatov, ki pripadajo Mačkovi stranki. Časopis bi izhajal vsako soboto, in sicer na osmih straneh. List se bo imenoval "Primorje" in bo namenjen predvsem hrvaškemu Primorju.

DOBRA LETINA SLIV V TRAVNIŠKEM OKRAJU

Slive so letos posebno dobro obrodile v travniškem okraju. Računajo, da jih bo samo v tem okraju okoli 300 vagonov. Nekako deset vagonov jih bodo posušili za domačo uporabo, okoli 60 vagonov jih bodo pojedli svežih, vse drugo pa je namenjeno ali za izvoz ali pa za kuhanje žganja. Če bi pravočasno prišli tuji kupci, ki bi plačali sveže slive po 0,25 do 0,50 din za kilogram več, kakor pa jih plačujejo domači trgovci, vi kmetje iz travniškega okraja prodali okoli 100 vagonov sliv, kakih 150 pa bi jih prekuhali v žganje. Seveda, če ne bo dosti povpraševanja, bodo kmetje raje nakuhali več žganja, ker se jim bodo slive drugače pokvarile.

HUDE NEVIHTE V PREKMURJU IN MEDJIMURJU

Strahovita nevihta s točo je divjala v ponedeljek 29. VIII. zvečer med Medjimurjem in Prekmurjem. Posebno mnogo so trpeli radi te nevihte vinogradi in ajda. Tudi strela je opravljala svoje kruto delo. Pri Sv. Juriju na Bregu je strela udarila v hlev posestnika Andreja Knetlija in ubila dva konja. Poleg konj je spal hlapec, ki pa se mu ni nič zgodilo, prav tako so ostale nekoškodovane tudi krave, ki so v hlevu stale zraven konj. Kmet ima škode približno 10.000 dinarjev.

VARDARSKA BANOVINA PRIDELA NAJVEČ TOBAKA

Tobačnih sadik je bilo letos zasajenih v naši državi, kakor pravi uradno poročilo Uprave državnih monopolov, 879 milijonov. Na vardarsko banovino jih odpade od tega števila 517, na primorsko 170, na zetsko 40, na drinsko 24, na donavsko 14, na moravsko 14 milijonov. Kakor se iz tega vidi, je najbolj bogata na tobaku vardarska banovina, kjer pridelata Jugoslavija nad polovico vsega tobaka.

KONGRES TURISTIČNIH ZVEZ BO LETOS V JUGOSLAVIJI

Kongres turističnih zvez, katerega se bodo udeležili zastopniki iz 24 držav, bo letos v Jugoslaviji. Začel se bo 25. septembra in bo trajal do 5. oktobra. Prvi del kongresa bo v Beogradu, nato pa se bodo udeleženci peljali v Dubrovnik, kjer bodo nadaljevali z delom. Zaključen pa bo to kongres v Splitu 5. oktobra. Na njem bodo razpravljali o vprašanjih, ki so v zvezi z organizacijo dela na tujskoprometnem polju in s poenotenjem turističnih predpisov za vse države, v katerih so ustanovljene takšne zveze.

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.— Ordinarimo: od 9—12 i 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.

GOVORI SE SLOVENSKI

SUIPACHA 28

Rojaki

Predno si naročite obleko

OBIŠČITE

KROJAČNICO

Cirila Podgornik

ki Vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih.

CENE ZMERNE

TINOGASTA 5231

Villa Devoto

KROJAČNICA "PRI ZVEZDI"

Vam nudi najboljšo angleško blago (SUPERLAN)

Izdelujem moške in ženske obleke. — V zalogi imam za 1938/39 leto tudi vsakovrstnega pomladanskega in poletnega blaga: za moške \$ 55.—

za ženske \$ 45.—

Za obilen obisk se priporoča rojakom in rojakinjam

STANISLAV MAURIČ

DONATO ALVAREZ 2059

pol kvadre od Av. San Martin — Bs. Aires

STEVAN CIRIC IZVOLJEN ZA

STALNEGA ČLANA INTERPARLAMENTARNE UNIJE V HAAGU

Za stalnega člana izvršnega odbora interparlamentarne unije so na letošnjem zasedanju plenuma unije v Haagu za 4 leta izvolili predsednika jugoslovenske narodne skupščine Stevana Cirica. Izvršni odbor medparlamentarne unije je stalen in najvišji organ te unije in sestoji samo iz štirih oseb. S to izvolitvijo so izkazali veliko čast ne samo Ciricu, temveč tudi naši državi, tem bolj, ker se je izvolitev izvršila z vzkliki. V medparlamentarni uniji so zastopane skoraj vse države sveta. Vsa država ima po dva delegata. Naša delegata sta predsednik narodne skupščine Stevan Ciric in predsednik senata dr. Mažuranić.

HUGHES ROSS V JUGOSLAVIJI

Znameniti dirigent "Sholae Cantorum" v New Yorku Hughes Ross je konec avgusta obiskal Beograd. Ross potuje po Evropi na željo odbora za mednarodno razstavo 1939 v New Yorku in ima nalogo, da v državah, ki se udeležijo te razstave, izbere med glasbenimi deli, posebno folklorističnimi, tisto, kar bi moglo priti v postev za glasbene prireditve velikega sloga v okviru razstave same; za te prireditve grabe poseben oder ker ni bilo časa, da bi Rossu razkazali stvari na terenu, so mu pokazali v dvorani Kolarčevega vseučilišča naše ljudske plesne in vse krajev Jugoslavije v interpretaciji ge. Magde Magazinovićeve. Posebna skupina južnih Srbijancev je izvajala izvirno glasbo za južnosrbske plesse. Ross je izjavil, da je zelo zadovoljen s tem, kar je videl v tako kratke mešure, in dejal, da bi rad videl, če bi bile naše narodne pesmi in plesi zastopani na newyorški razstavi. Naša odlična glasba mu je znana že od prej, ker jo je sam z velikim uspehom izvajal lani v New Yorku v Carnegie Hallu. G. Rossu in njegovi gospe je priredil šef centralnega tiskovnega urada dr. Kosta Luković intimno kosilo pri Srpskem kralju. Takoj po kosilu se je Ross odpeljal v Bukarešto.

PODPORA KMETIJSKIM OGLEDNIM USTANOVAM

Kmetijski minister je odobril kmetijskim uglednim ustanovam za njihovo uspešnejše delo podporo, in sicer: 50.000 din kmetijski ogledni in kontrolni postaji v Topčideru, 50 tisoč din kmetijski ogledni in kontrolni postaji v Sarajevu, 10.000 din takšni ustanovi v Ljubljani, in 1000 din postaji v Novem Sadu. Iz teh podpor si bodo ogledne postaje nabavile potrebna sredstva in naprave za uspešno poslovanje.

Češkoslovaški industrijalec za jugoslovanske prosvetne namene

Dr. Jan Bat'a, znani industrijalec iz Češkoslovaške in predsednik delniške družbe Bat'a v Borovu, je stavil prosvetnemu ministru na razpolago svojo dividendo za preteklo leto v znesku 132.760 din z željo, da jo uporabi v prosvetne namene.

NA DALMATINSKIH OTOKIH PRIMANJKUJE PITNE VODE

Pitne vode zelo manjka na naših dalmatinskih otokih. Že večkrat so se tam mudili razni geološki strokovnjaki, ki so skušali odkriti kje kakšne studence, ki bi vsaj deloma

zadostovali za potrebo vsaj onih krajev s pitno vodo, kamor prihaja vsako leto mnogo tujcev. Te dni se je mudil na Korčuli, Hvaru in Braču beograjski geolog prof. Luković, ki je prišel tja na prošnjo tehničnega oddelka banske uprave primorske banovine. Ta geolog je baje imel pri svojem stikanju za pitno vodo precej uspeha. Ni odkril samo na Korčuli precej močnih studencev, ampak tudi na Hvaru in Starem gradu. Najtežavnejše je s pitno vodo na Braču, kjer zemeljske plasti leže tako, da se nikjer ne more nabirati podtalna voda, ki bi prihajala v obliki studencev na dan. Sicer pravi prof. Luković, da tudi na tem otoku ni treba pri tem raziskovanju obupavati, kajti prepričan je, da bi v globini 300 do 400 metrov pod zemljo le utegnile biti zadosti močne žile.

ČEŠKOSLOVAŠKA NAJBOLJŠA ODJEMALKA NAŠEGA VINA

O našem vinogradništvu in o vprašanju vnovčevanja naših vin zadnje čase mnogo razpravljajo v "Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine". Za izvoz našega vina pridejo v prvi vrsti v poštev Švica, Nemčija in Češkoslovaška. Nemški kleniški saldo nasproti Jugoslaviji je še vedno toliko pasiven, da je veliko vprašanje, če bo v bodoče mogoče misliti na kakšen večji izvoz našega vina v Nemčijo. Boljša prodaja našega vina se obeta na Češkem. Češka je že zdaj odobrila, da bo vsako leto uvažala iz Jugoslavije 200 vagonov vina. Švica pa je pristala na uvoz 1200 vagonov rdečega vina.

Dragocenosti za več milijonov ukradenih iz finančnega ministristva v Beogradu

Svojevrstno milijonsko afero imajo te dni v Beogradu. V zvezi z njo sta bila aretirana dva Rusi, ki sta obtožena, da sta poneverila, oziroma ukradla velike dragocenosti, ki so jih ruski begunci prinesli v Jugoslavijo, ko je v Rusiji izbruhnila revolucija. Tedaj so rešili velike dragocenosti neke petrograjske zastavljavnice. Z neko ladjo je general Vranget to blago prepeljal v Kotor, od tam pa so ga prenesli v Beograd in ga shranili v kletih finančnega ministristva. Šele zdaj po 16. letih pa so ugotovili, da je zmanjkalo kovčkov z najraznovrstnejšimi dragocenostmi, o katerih pravijo, da so bile vredne več milijonov. Takoj je padel sum na dva Rusi. Do zdaj še nista ničesar priznala. Zdi se, da jih je bilo v zvezi s to tatvino še več, ne samo dva.

MED BEOGRADOM IN ZAGREBOM VOZI MOTORNİ VLAK

gl. VIII. je prispel v Beograd motorni vlak, ki bo v septembru, zlasti za časa beograjskega velesejma, vozil na progi Beograd-Zagreb. Vozili bosta dve kompoziciji italijanske firme Breda. Zdj gre samo za poskusne vožnje, najbrž bodo začele septembra že uvedene redne vožnje. Vožnja od Beograda do Zagreba traja samo štiri in pol ure. Motorni vlak lahko doseže največjo brzino 140 do 150 km na uro. Povprečna hitrost, pri čemer so upoštevani vsi postanki, pa bo znašala 100 do 110 km na uro. Pričenši s soboto, dne 3. septembra vozita na progi Beograd-Zagreb gl. kol. do preklica dva para motornih vlakov. Motorni vlaki imajo samo II. razred. Vozna cena ista kakor za brzi vlak, poleg tega še dodatek 20 din za osebo. Vse vozne olatšave do 50 olo veljajo. Ročne prtljage sme imeti potnik le toliko, kolikor bo prostora v vagonu.

Pozor

Za načrte, betonske preračune in Firmo, obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4351

V lla Devoto U. T. 50-0277

Italijanski prestolonaslednik na Reki in v Trstu

Kakor smo že poročali se je mudil v reški in tržaški pokrajini prestolonaslednik Prince Umberto. Kakor je objavila agencija "Stefani", je prišel kot inspektor italijanske pešadije in je nekaj dni prisostvoval vojnim vajam obmejnih čet pod Snežnikom. Na Reki, v Opatiji, Podgradu, Herpeljah, Klani, Postojni, Senožečah, Ubelskem, na Opčinah, v Storjah in Trstu, kjer si je spotoma ogledal razne fašistične ustanove in počitniške kolonije ter tabore fašističnih mladinskih organizacij, so mu priredili svečane sprejeme. Pregledal je tudi tabore več pehotnih ter topniških polkov. Njegovo inspekcijsko potovanje je trajalo štiri dni. Preteklo sredo se je z vlakom odpeljal iz Trsta nazaj proti jugu.

Ob priliki pregleda vojaških taborišč se je v ponedeljek zjutraj pripetila huda avtomobilska nesreča. Neki vojaško tovorni avto se je na cesti med Dobropoljem in Harijami prevrnil v globok obcestni jarek in pokopal pod sabo nekaj vojakov in podčastnika. Neki vojak je bil na mestu ubit, dva druga sta podlegla poškodbam med prevozom v bolnišnico. Prestolonaslednik, ki je bil tedaj tam v bližini, je ponesrečenemu sam takoj priskočil na pomoč in poskrbel, da so bili ranjenci nemudoma prepeljeni v tržaško bolnišnico.

SMRTNA NESREČA RADI RAZSTRELIVA

V Lokvah na Trnovski planoti je napravila globok vtis nesreča 4-letnega otroka, ki mu je pri igri eksplozivnega naboj in mu prizadel smrtno poškodbo. Njegov 14-letni brat Friderik Kofol je našel naboj nekaj dni prej v bližnjem gozdu. Ma-li Stanko si je nevarno "igralo" takoj prisvojil. Že vse zadnje dni se je z njo igral. Pretekli terek pa mu je naboj padel na tla tako, da se je razpočil. Otroka so z nevarnimi poškodbami v naglici prepeljali v goriško bolnišnico, kjer pa je kmalu potem umrl.

S KOLESA PADEL IN SE UBIL

Na Novem svetu pri Črnem vrhu se je smrtno ponesrečil 30 let stari Ivan Tomažič. S kolesom se je vračal proti domu. Sredi poti so se na kolesu zlomile vilice, tako da je mož treščil na tla in si ob kamnu prebil lobanjo. Že nekaj trenutkov pozneje je poškodb podlegel.

Vsečo stearnje ob osmih zvečer

Priljubljeni podatki so glede na življenje žensk zares zanimivi. Seholj bi bil zanimivi, če bi mogli te podatke primerjati s podatki o Slovenkah. Mogoče se bo dalo kdaj tudi to doseči?

Koliko žensk se poroči

Na Češkem se od 100 žensk omoži 41 žensk; na Nemškem 55, na Francoskem 57, na Angleškem 52, v Ameriki 61 in na Japonskem 62.

Koliko se jih loči

Na Češkem se loči od 143 poročenih žena 1 žena. Na Nemškem od 200 1, na Francoskem 1 od 30, v Angliji 1 od 80, v Ameriki 1 od 8 in na Japonskem 1 od 1300 poročenih žen.

Kakšno starost dosežejo

Na Češkem 49 let 10 mes. (povprečno); na Nemškem 49 let 8 mes., na Francoskem 47 let 4 mesece, v Angliji 49 let 9 mesecev, v Ameriki 48 let 5 mesecev in na Japonskem 42 let 1 mesec.

Koliko alkohola, čaja in kave popijejo na leto

Na Češkem popije na leto vsaka ženska povprečno 1½ l vina, 40 l piva, 35 gramov čaja in 4¾ kg kave. Na Nemškem pa 4 l vina, 50 l piva, 100 gramov čaja in 1 kg 860 g kave. Na Francoskem: 100 l vina, 5 l piva, ½ kg čaja in 4 kg kave. V Angliji: 70 stotink litra vina, 25 l piva, 5 kg čaja in 350 kramov kave. V Ameriki pa: 30 stotink litra vina, 20 l piva, 2 kg čaja in 5 kg 340 g kave. Na Japonskem: nič vina, 2 l piva, 4 in četrt kg čaja in 400 g kave.

Koliko pojedo

Na Češkem poje na leto vsaka ženska povprečno 100 kg kruha, 49 kg mesa in 22½ kg sladkorja. V Nemčiji: 130 kg kruha, 34 kg mesa in 22 kg sladkorja. Na Francoskem: 190 kilogramov kruha, 43 kg mesa in 20 kg sladkorja. V Angliji pa: 105 kg kruha, 55 kg mesa in 39 kg sladkorja. V Ameriki pa: 155 kg kruha, 54 kg mesa in 50 kg sladkorja. Na Japonskem: nič kruha, 25 kg mesa in 20 kg sladkorja.

Koliko obleke si kupijo na leto

Na Češkem si kupi povprečno vsaka ženska na leto 1 obleko, 1 plašč, 1 klobuk in 2 para čevljev. V Nemčiji: 1 obleko, 1 plašč, 1 klobuk, 1 par čevljev. Na Francoskem pa: 3 obleke, 1 plašč, 3 klobuke, 2 para čevljev. V Angliji: 2 obleke, 1 plašč, 2 klobuka, 2 para čevljev. V Ameriki: 4 obleke, 2 plašča, 4 klobuke, 4 pare čevljev. Na Japonskem: 1 obleko, nobenega plašča, nobenega klobuka, 1 par čevljev.

Rojstvo otrok in poroke

Čehoslovakinje rodijo na leto 280

Nekaj zanimivosti o ženskah

Priljubljeni podatki so glede na življenje žensk zares zanimivi. Seholj bi bil zanimivi, če bi mogli te podatke primerjati s podatki o Slovenkah. Mogoče se bo dalo kdaj tudi to doseči?

Na Češkem je na 100 prebivalcev 1,6 novoporočenec; v Nemčiji 1,82; v Franciji 1,34; v Angliji 1,73; v Ameriki 1,9 in na Japonskem 1,6 novoporočenec na 100 prebivalcev.

Lepotila si kupi

Čehinja si kupi na leto za (približno) 60 din lepotic. Nemka za 50 din, Francozinja za 400 din, Angležinja za 150; Amerikanka za 8000 din in Japanka za 120 dinarjev.

Koliko žensk pride na 100 moških

Na Čehoslovaskem 106, v Franciji 107, na Švedskem 103, v sovj. Rusiji 110, v Angliji 109, v Nemčiji 108, v Združenih državah Sev. Amerike 98, na Japonskem 99, v Španiji 106, v Argentini 87, v Luksemburgu 94, na Holandskem 101, v Italiji 105, na Bolgarskem 100, v Turčiji 108 in na Letonskem 114. Torej je najmanj žensk v Argentini; zato pa bomo nekateri morali ostati strici.

Za kratek čas

Pri vpisu v šolo

Učitelj: "Kakšen poklic ima tvoj oče?"

Učenec: "Znam je z rameni."

Učitelj: "No, oče ima vendar kak poklic! Kaj dela?"

Učenec: "Sedajle je pri brivcu, da ga ostrijo."

Neprijetno

"Takle rdeč nos je pa res nekaj sitnega. Danes zjutraj me je na cesti nekdo vprašal, če nimam morda kaj praznih vrtnih steklenic na prodaj."

Kaka sreča

Sedmosolec (sam sebi): "Danes popoldne sem imela v parku sestanek. Od tistega me ne prestanjo grize bolha. Oh, ko bi vedel, da je njena!"

Lepa tolažba

Vdova Krišpina se je znova poročila. Navihož pravi kuharici: "Liza, vi ste pač že dolgo pri moji ženi!"

Kuharica Liza: "Že pet let! Vi gotovo ne boste tako dolgo zdržali."

Odkritosrčno

"Gospodična, blazno vas ljubim! A nikar ne mislite, da obožujem v vas le zlato tele!"

Avtomobil

Hribovec se je vrnil iz mesta in pripovedoval otrokom: "In avtomobil! To tako je vražja iznajdba! Komaj ga zaslišiš, je že tu, a preden ga zavohas, že izgine."

ZLATKO BADEL

Calle Agüero 2151

U. T. 44 - 3317

BUENOS AIRES

VSAKEMU TRGOVCU, KI ŽELI SPOZNATI TA DVA ODLIČNA IN PRVORAZREDNA PROIZVODA, POŠLJEM VZOREC NA ZAHTEVO BREZPLAČNO

STARA

SLJIVOVICA

BADEL

UVOZENA IZ JUGOSLAVIJE V SODIH

PELINKOVEC

BADEL

PRIDELAN V BUENOS AIRESU IZ PRVORAZREDNIH PRVIN, KI SE UVAŽAJO IZ JUGOSLAVIJE.

RESTAURANT

RECREO

"EL CAÑON"

Izvrstna domača hrana, prvovrstno pivo in vino. — Prostorji za vrtom, pripravi za svadbe. — Kraglišče. — Postrežba točna.

Se priporoča lastnik

PETER BASSANESE

JUAN B. ALBERDI y Gral.

PAZ — Buenos Aires

PASTIRJI

Važi starši so vam že gotovo pravili, da je naša krasna Slovenija polna lepih gričkov in veličastnih planin. Po teh gričih in planinah se pase drobnica in goveja živina. Otroci, ki pazijo na živali, da si kaj ne napravijo in, da se preveč ne oddaljijo, so pastirice oziroma pastirji. Ker ni to delo težko, imajo veliko prostega časa, katerega pa na razne lepe načine uporabijo.

Najraje prepevajo prekrasne slovenske pesmi, da se lepo petje sliši iz hriba na hrib. Iz sočnih šib si napravijo piščali, na katere znajo lepo piskati. Napravijo si lepe kočice v katere se zatečejo, če jih zaloti nevihta. Vse te stvari pa delajo z največjo ljubeznijo in zadovoljstvom. Misel kdo bo lepše pel, piskal ali pa imel lepšo kočico, jih pa bodri, da kar tekmujejo med esboj. Zvečeer se pa zberejo in si pravijo svoje doživljanje, ki so vedno veseli in polni duhovitosti.

Taki pridni pastirji, obojega spola, so pri nas zelo čislani. Le vprašajte vaše starše. Boste videli, da vam bodo pritrdili. Pri nas mora vsak otrok več ali manj pastirovati. Ko potem doraste šoli, pa mora hoditi v učilnico, pa mu je prav gotovo žal in vsak se z radostjo spominja tistih lepih dni. Naši veliki možje: pesniki, pisatelji in drugi, so bili tudi v svoji mladosti pastirji. Poslušajmo kaj pravi naš veliki pesnik Simon Gregorčič o pastirju v eni izmed svojih pesmi:

Zakrivljeno palico v roki,
za trakom pa šopek cvetic,
ko kralj po planin visoki,
pohajam za tropom ovčic.

Nikomur tu nisem na poti,
na poti ni meni nikdo.

Vladko Klemenčič:

PESEM DELAVSKEGA OTROKA

Naši dnevi niso sonca polni,
naši dnevi so nebo megleno,
naše drevje ni zeleno,
naši so otroci bolni.
Vrsta dimnikov v nebo kipi,
šuma rjava in ožgana,
vrsta delavcev svoj krampl vihti,
v črne rove pokopana.
Tukaj nič ne štejemo
časa do velike noči,
ki nas od pomladi loči.
V nadah se ne grejemo.
Glad nam narekuje očenaš,
ki kriči na božja uha;
pridi, pridi oče naš,
pridi k nam in daj nam kruha!

Manica:

VSEVEDEŽ V PASTI

Čula sem zgodbi o možaku, ki je trdil, da vse ve in zna. Podam jo vam za razvedrilo.

Ta možakar je znal sladko govoriti, poznal je vse zvijače ter jih tudi spretno uporabljati. Zato mu je marsikdo nasedel. Končno si je ta

kdor čisto veselje mi moti,
mi moti življenje mirno.
(In tako dalje).

Pa ne samo ta. Mnogo je pesmi, ki opevajo te vesele pastirje. Posebno priljubljena med pastirji pa je ti sta, ki hvali tudi planine in naša slovenska dekleta, in pravi:

na planinceh lušno je."
Pastirica krave pase,
pastire pa prav: "juhe, juhe,
ona ima svoje špase,

res zgodilo.

Morilec vstane, stopi k sliki, dvigne desno roko — in priseže — priseže pri spominu na svoje mrtve starše, da bo plačal morileca svoje sestre.

Slike pa niso oživele. Narisane oči niso vzplamtele, materina usta se niso odprla, da bi spregovorila kletev: Sin, bodi proklet — mar se ne sramuješ svojega dejanja! — ne, slike so ostale mirne — napravila jih je samo umetnikova roka.

Sedaj sta začela obadva šepetati. Ko pa sta se naposled sporazumela in si še enkrat stisnila roke ter popila zadnji čaši vina, je Pavel Soltikov položil svojo roko na stražmojstrove ramo ter mu rekel napol tiho: — Čas je — na delo!

— Kaj naj storim — kako naj storim? — vpraša stari kozak malo razburjeno.

— Karkoli želite — izbiro orožja prepuščaj vam! Zdi se mi pa, da bi bilo bodalo najboljšje sredstvo.

— Morda — jaz pa bodala ne ljubim posebno — ne gledam rad krvi? Mislim, da bi bilo najboljšje, če bi jo napadel v spanju in jo zadušil.

— Ni ravno preslabo! — odgovori Pavel. — Popeljal vas bom v njeno spalnico, morali pa boste hiteti, da se ne bo zbudila, kajti njeno vpitje bi nama utegnulo postati nevarno.

— Nikar se ne bojte, ne bo vpila na pomoč! Umrla bo sredi svojih najlepših sanj — ha, ha, ha. Morda se ji bo prav takrat sanjalo o njenem ljubimcu!

— Ali pa imate primerno vrv pri roki? — vpraša Sergij in se ozira po sobi.

— Vrv — ne — počakajte malo — pogledajte na primer tole — ali bi jo lahko uporabili?

Pri sliki njegove matere je visel

človek že kar sam začel domišljati, da je v njem res neka večja moč kakor v drugih ljudeh.

Nekoč potuje ta človek ponoči skozi gozd. Malo preje se je mudil v gostilni in je bil vsled tega nekoliko dobre volje. V temi zaide in štrbunkne v neko jamo. Jama sicer ni bila posebno globoka a toliko pa že, da sam, brez pomoči nikakor ne more izkobacati iz nje, četudi se trudi in praska po kamenju, da mu roke krvavijo. Glava se mu hitro razjasni in resno ga začne skrbeti, da bo moral v tej hladni in mokrotni jami prebiti vso noč.

Toda — o! — naenkrat začuje človeške stopnje. Res je, sluh ga ne vara. Tam mimo pride namreč neki zakasneli sejmar, ki jo maha domov.

Zdajci se začne oni v jami dreti na vso moč:

"Na pomoč, na pomoč!"

Sejmar obstane, posluša in zavpije:

"I, kje pa si vendar?!"

"Tu notri, v jami. Pomagaj, če si krščen človek!"

"Pa kdo si ti?"

"Jaz sem — čarovnik, jaz sem vsevedež."

"Kaj pa je to — vsevedež", vpraša sejmar.

"Ah, ah", kliče oni iz jame, "vsevedež je človek, ki vse ve, in vse zna."

"Ha, ha, ha," se zasmije sejmar na ves glas, "če pa vse veš in znaš, potem boš že tudi sam znal priti iz jame. Pa lahko noč!"

In sejmar gre lepo svojim potem, ubogi vsevedež pa more ostati v jami prav do jutra.

SNEŽNI MOŽ

"Joj nam, pogledajte ob česti moža! Brezovko dolgo v desnici ima; žugal je včeraj z njo, danes nam tudi tepsti z njo mož pa ne more nas hudi. Smiliš se res nam ubogi možič; z brezovko dolgo ne moreš nam nič!"

Strašno hudó mu to biti pač mora, ker se ne more ganiti s prostora. Glejte, kako mu je lice bledó! — Sonce prelubo, ne grej premočno, da se kot maslo na soncu mehak nam ne razleze ubogi snežak!

NEKOČ

Nekoč zelenelo je zame polje in sonce sijalo je zlato, nekoč tudi moje veselo srce je romalo k ptičkom na trato. A danes mi, ah, srce krvavi, ne more, ne more zaspati. Pod zemljo najdražje, najslajše mi spi,

kar na tem svetu imel sem — mati. Franjo Primc, dijak v Celju.

KDO JE MODREJŠI

"Glej, sinko moj," je rekel očka, "kako je na svetu vse mldoro urejeno! Ptčka znese jajčka v gnezdo. Mladiči zlezajo iz njih v času, ko je vse polno črvičkov in muh, s katerimi se hranijo. Potem zvzvonko zagostolijo zahvalnico Stvarniku, ki tako lepo skrbi za nje."

Sinko se je zamislil, potem pa je bistro pogledal očeta in ga vprašal: "Očka, ali tudi črvički zagostole Stvarniku zahvalnico, ki tako lepo za nje skrbi?"

Tedaj se je tudi očka zamislil, a dejal ni nič.

MATI SLOVENIJA

"Mati Slovenija, tvoji ljubavi narod slovenski klanja srce." Janezek je šel z materjo v nedeljo popoldne na polje. Hodila sta med njivami, na katerih je zibala pšenice rumeno klasje, ob travniku, po katerem so se podili pisani metulji, mimo gozda in sadovnjaka. Prijeten vonj po zelenju jima je navdajal mi-

Most čez Ljubljanico

smejal — sto vragov! Lahko uvidite tudi sami, da moram to na vsak način preprečiti.

— Zapreti jo morate v norišnico! — reče Sergij, — ker človek, ki dela tako, ni pri zdravi pameti.

— Dragi prijatelj, — odvrne Pavel Soltikov, — mar mislite, da nisem tudi tega že poskušal?

— Nisem pa mogel najti zdravniškega, ki bi mi hotel dati spričevalo, da je moja sestra neumna. Nataka je vse podkupila z denarjem, one pa, ki jih ni mogla kupiti za denar, jih je podkupila z ljubeznijo. Sergij, saj veste, da so vsi možiki s te strani kaj lahko premagljivi.

— V tem imate prav! — potrdi Pavel ponudil.

— Ne preostaje mi ničesar drugega, — nadaljuje poročnik, — kakor odstraniti sestro, preden postane oporoka pravno veljavna! Za to uslugo sem izbral vas, dragi Sergij. Dobili boste deset tisoč rubljev, pozneje pa — ko bom postal slaven in vpliven mož — vam obljubljam, da boste postali častnik.

— Deset tisoč rubljev pa že nocoj?

— Denar boste dobili že nocoj, ostalo pa pozneje.

— Ali mi prisežete, da boste svojo obljubo tudi res izpolnili?

— Prisegam ti! — vzkligne Soltikov.

— Bah, — zakliče kozak in prezirljivo pogleda Soltikova, — za tako prisego ne dam jaz počenega groša. Priseči mi morate pri spominu na svojo mrtvo mater — potem vam bom šele verjel! Pogledajte, tam visi njena slika — stopite pred sliko, dvignite desno roko in ponovite prisego!

In to, kar bi človek mislil, da je nemogoče radi svoje podlosti, se je

žalni pajčolan, ki je obrobil slike staršev.

Sin je z roko odtrgal pajčolan s slike svoje matere.

Pajčolan je vrgel proč, tanko črno vrvico pa je obdržal in rekel:

— Pogledajte — mislim, da bi bilo to-le dobro!

— Prav dobro! — pritrdi Sergij.

— Poleg tega pa je še črno — barva žalosti!

— Baš nasprotno, — odvrne Pavel in se nasmehne, — ko bo vse gotovo, bova vesela — jaz, ker bom maščeval čast svoje obitelji, vi pa, ker boste imeli v žepu deset tisoč rubljev, oba bova torej prišla na svoj račun.

— Izprazniva še vsak po eno čašo in pijva na moje zdravje! Stražmojster, želite mi da se mi bo posrečilo pridobiti caričino naklonjenost — ha, ha, ha, — ko bom imel v žepu šestnajst milijonov zlatih rubljev, bom poskusil marsikaj.

— Takrat pa ne pozabite na moje napredovanje!

— Mar mislite, da bi mogel kedaj pozabiti na uslugo, ki mi jo boste storili nocoj? — ne, ne — nikdar!

— Sicer sem pa itak čisto v vaših rokah, kajti vi veste moje tajnost, sedaj pa — naprej — Nataka sedaj gotovo najbolj trdo spi — poskrbeti morava, da se ne bo več zbudila.

Morilec ugasneta luč in se splazita, da bi izvršila zločin, ki sta si ga zamislila.

93. POGlavJE

Črna vrvica

Ko se je Nataka prebujala, da so begunci nemoteno izginili v daljavi, se je vrnila v svojo spalnico.

Preden je šla z Lebrunom v klet, pa je poslala vse služabnike k počitku, da jih ne bi kdo motil.

Tako se je mlada dražestna kneginja sama slačila, ko pa ni imela na

sebi ničesar drugega, kakor tanko batistasto srajčko, je pokleknila k postelji in začela pobožno moliti.

Najprej je molila za svoje starše, potem za begunce, da bi srečno ušli.

Naposled pa je nežno zašepetala ime svojega brata, molitev pa je postajala vedno toplejša. Prosila je Boga, da bi rešil Pavla, da bi ga odvrnil s poti lahkomišelnosti in napravil iz njega dobrega, resnega in poštenega človeka.

Tako je to pleemnito bitje molilo za svojega brata, medtem ko je Pavel premišljeval v svoji sobi, kako bi se je znebil in tako dobil njeno o-Sergij in izprazne čašo, ki mu jo je Nataka vstane in leže v posteljo, pokrije se in položi svojo dražestno glavico na mehke blazine.

Človek si ne more predstavljati ničesar ljubkejšega, kakor to mlado kneginjo, ki je ležala v postelji. Luč je ugasnila, lunini žarki so padali v njeno spalnico, in osvetljevali dražestno mlado deklico.

Nataka zapre oči in kmalu se je razlegalo po sobi mirno dihanje — Nataka je zaspala.

V spalnici je nastala tišina. Ura na zidu je kazala dvajset minut čez polnoč.

Takrat so se naenkrat odprla vrata — tiho — čisto tiho, — in v spalnico mlade deklice sta se neslišno vtihotapili dve temni prikazni.

To sta bili senci dveh moških — senci dveh morilcev.

Pavel Soltikov stopi prvi k postelji svoje sestre.

Potem je dal stražmoistru znamenje, da naj ostane pri vratih, sam pa si je z bliskovito naglico sezul čevlje.

Nataka je spala.

Na obrazu se ji je zrcalil blažen smehljaj.

sel, da je vse to ustvaril Bog in da je zemlja, po kateri sta hodila, slovenska.

Prišla sta v prostoren sadovnjak, kjer so bila drevesa kakor pogrnjena z belim prtičem in kjer so veselo skakljali ptički od veje do veje. Peli so tako lepo, da je Janezek obstal in prisluhnil. Potem je radostno pogledal mater in rekel:

"Glej, mama, kako nas je letos Bog bogato obdaroval. Vse kaže dobro!"

Mati se je ob pogledu na sinka, ki je že s svojim dvanajstim letom govoril tako resno in razumno, zadovoljno nasmehnila.

"Res je, Janezek, če ne bo posebnih nesreč, bomo letos imeli dobro letino!"

Priromala sta na vrh griča. Pred njima se je razgrnila dolina z bogatimi njivami in vrtovi ter prijazno vasio. Na desni so se dvigali pod nebo z gozdovi poraščeni hribi, zadaj pa so ju pozdravljale visoke planine, ožarjene z večernim soncem.

Mati in sin sta nekaj časa molče gledala lepo pokrajino. Nenadoma pa se je Janezek oglašil:

"Mati, ali ni lepa naša zemlja? Vsak dan jo vidim, a vendar, če bi jo gledal sto let in še več, se je ne bi mogel dovolj nagledati."

"Res, lepa je naša zemlja in ponosen si lahko, da je tvoja domovina", je rekla mati. "Nikoli ne pozabi, da si njen sin in da ji moraš ostati zvest do smrti!"

Sinko se je vzravnaval, ponosno dvignil glavo, pogledal mater v oči in vzklilnil:

"Mama, tega tvoj sin ne bo pozabil nikdar!"

(Dalje prihoduje)